

Avaluació de la implementació i de l'impacte del programa NEXES d'atenció a la soledat no desitjada de persones grans

Catàleg 2022

Novembre de 2024

Servei de Planificació i Avaluació
Coordinació de Cooperació i Assistència Local

Diputació
Barcelona

Servei que encarrega l'avaluació: Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social (SADVS), de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona.

Servei que avalua: Servei de Planificació i Avaluació, de l'Àrea de Presidència de la Diputació de Barcelona.

Autors: Enric Benet i Mercè Garriga.

Agraïments de l'equip avaluador a:

Mercè Martín, Isabel Sierra i Cristina Adroher, del Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social.

Fermina Gómez i Roser Casanovas, de Pròvivienda

Joan Oliver, Yolanda Macías, Jordi Valeri i Sara Dueñas, de Instituto de Robótica
PARA LA DEPENDENCIA

0. Resum executiu	<u>4</u>
1. Introducció	<u>14</u>
2. Avaluació de la implementació	<u>22</u>
2.1. Dades generals	<u>22</u>
2.2. Perfil de les persones participants	<u>27</u>
2.3. Valoració de les persones participants	<u>41</u>
2.4. Valoració dels agents comunitaris	<u>51</u>
3. Avaluació de l'impacte	<u>67</u>
3.1. Percepció de la soledat i motius	<u>68</u>
3.2. Impacte en la soledat no desitjada	<u>69</u>
4. Conclusions i recomanacions	<u>78</u>
5. Annexos	<u>92</u>
6. Referències bibliogràfiques	<u>103</u>

0. Resum executiu

1. Introducció

2. Avaluació de la implementació

2.1. Dades generals

2.2. Perfil de les persones participants

2.3. Valoració de les persones participants

2.4. Valoració dels agents comunitaris

3. Avaluació de l'impacte

3.1. Percepció de la soledat i motius

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

4. Conclusions i recomanacions

5. Annexos

6. Referències bibliogràfiques

Introducció

El programa Nexes (Catàleg 2022)

- Nexes és un **programa innovador** dissenyat per l'**Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat de la Diputació de Barcelona** que té l'objectiu de **detectar situacions de soledat no desitjada en persones grans** (principalment a través d'entrevistes en profunditat), **intervenir per pal·liar aquestes situacions** (fent-los trucades de seguiment i suggerint-los activitats grupals en les quals puguin participar), i promoure **una xarxa d'agents comunitaris** capaços de col·laborar en la **detecció** i la **vinculació social** d'aquestes persones.
- El programa Nexes (Catàleg 2022) es va desenvolupar **entre juliol de 2023 i setembre de 2024**, i hi van participar **22 ens locals**. Es va contractar una **entitat prestadora** per dur a terme el servei.
Més informació sobre les característiques principals del programa a les pàgines 17 i 18.
- El 2021 es va fer **una edició pilot d'aquest programa**, en què van participar 4 ens locals.

L'avaluació del programa Nexes (Catàleg 2022)

- Es van plantejar dues línies d'avaluació: la primera línia era una **avaluació de la implementació** centrada en el **perfil de les persones participants** i en la **valoració del programa per part de les persones participants i dels agents comunitaris**; i la segona línia era una **avaluació de l'impacte del programa**, a partir de les variacions dels nivells de soledat de les persones participants entre l'inici i el final del programa.
- El programa va ser avaluat pel **Servei de Planificació i Avaluació de la Diputació de Barcelona**.

Dades generals del programa

Identificació de les persones participants en el programa

- De 1.484 persones derivades inicialment, tan sols 357 van participar en el programa fins al final (és a dir, el 24 %). En aquest sentit, es pot dir que hi va haver **notables dificultats per accedir a les persones usuàries del programa**.
- El **65 % de les persones** que van participar en el programa **procedien de serveis socials**, el **8 % del CAP** i el **14 % d'altres serveis o equipaments públics**.
- Les persones **procedents d'agents comunitaris i del padró** van ser **residuals** (4 % i 3 % respectivament).
- La desconfiança en el programa, la manca d'interès i els problemes de salut van ser els motius principals de no voler participar en el programa.

Temps d'intervenció

- Les **entrevistes inicials** es van fer **al llarg de 10 mesos**, entre juliol de 2023 i abril de 2024. Les entrevistes de tancament es van fer entre juny i setembre de 2024.
- El **temps d'intervenció de les persones participants va ser molt variat**: el 65 % de les persones va fer entre 3 i 8 mesos de tractament. El **temps mitjà d'intervenció va ser de 7 mesos**.

Perfil de les persones participants (1)

En el marc de les **entrevistes inicials del programa**, es va recollir informació sobre el perfil de les persones participants en el programa (dades d'identificació, salut i aspecte, aspectes relatius a l'autonomia, participació social i interessos, factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials, escala de valoració sociofamiliar).

Dades d'identificació

- **3 de cada 4 persones** que van participar en el programa **van ser dones**, amb una mitjana d'edat de **79 anys** i **gairebé el 80 % vivien soles**.
- **Majoritàriament, havien nascut a la resta d'Espanya**, tenien **com a màxim estudis primaris** i eren **vídues** (sobretot en les dones).

Salut i aspecte

- Un terç va valorar el seu estat de salut com a bo o molt bo i gairebé la meitat com a regular. **El 22 % va valorar que tenia un estat de salut dolent o molt dolent**.

Aspectes relatius a l'autonomia

- **Una quarta part** de les persones participants tenien reconegut **algun grau de dependència**, principalment el grau I.
- **Una tercera part** de les persones participants tenien assignat **algun recurs de dependència**, bàsicament de teleassistència, SAD o ambdós.

Perfil de les persones participants (2)

Participació social i interessos

- La **majoria** dels participants **no pertanyien a cap associació o entitat**.
- **Mirar la televisió** va ser l'**afició més assenyalada** pels participants, seguit de **passejar** o fer excursions, llegir i xerrar.

Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials

- **9 de cada 10 persones participants tenien telèfon mòbil** (i l'utilitzaven habitualment). En canvi, només **4 de cada 10 disposaven de xarxes socials**.
- **8 de cada 10 persones participants podien desplaçar-se al centre o per a les activitats quotidianes**. Al voltant de **2 de cada 10 podien desplaçar-se només acompanyades**.

Escala de valoració sociofamiliar

- En un **terç de les persones participants** es va detectar **risc de problema social** i el **14 % van presentar problema social**.

Valoració de les persones participants

En el marc de les **entrevistes de tancament del programa**, es va fer una enquesta a les persones participants sobre la seva valoració del programa i el seu equip professional, i sobre els resultats del programa.

Valoració del programa

- El **programa** va ser **ben valorat amb un notable alt (8,2)**.
- Les persones que hi van participar més temps, el van valorar lleugerament millor.
- **L'oferta d'activitats va ser l'aspecte que va agradar més** a les persones participants.
- Com a **proposta de millora** van apuntar **ampliar la durada i la continuïtat del programa**.

Valoració de l'equip professional de l'entitat prestadora

- **L'equip professional** de l'entitat prestadora va ser **molt ben valorat, amb un excel·lent (9,1)**.
- **L'amabilitat i el bon tracte de l'equip professional** van ser els aspectes més destacats per les persones participants.

Resultats del programa

- Després de participar en el programa, **dues terceres parts de les persones participants (63 %) van afirmar que se sentien igual que abans de participar-hi, i un terç (31 %) se sentien menys soles**. Només el 6 % se sentien més soles que abans.

Valoració dels agents comunitaris (1)

- Els **agents comunitaris** (entitats d'acció social, entitats culturals, entitats de lleure, comerços de proximitat...) van **difondre** el programa a **persones** grans en situacions de soledat, van **dur a terme activitats** i van acompanyar a aquestes persones.
- Es van constatar **notables dificultats per implicar els agents comunitaris**: dels 165 agents identificats inicialment, tan sols n'hi van participar 49.
- Es va fer una **enquesta en línia als agents comunitaris que van participar en el programa**, i se'ls va demanar que valoressin diversos aspectes del programa (dades generals, valoració del programa, difusió, funcionament i resultats del programa).

Dades generals

- L'**actuació principal** dels agents comunitaris enquestats va ser **oferir activitats** (64 %). Tan sols **una tercera part** va fer **detecció de persones** grans en situació de soledat.
- L'**àmbit d'actuació principal** dels agents comunitaris va ser l'**acció social** (com ara casals, centres cívics o serveis comunitaris).

Valoració del programa

- Els **agents comunitaris enquestats van valorar el programa** de manera global amb un **7,5**.
- El 18 % es va mostrar crític amb el programa i el va suspendre o el va valorar per sota del 6.
- La valoració global va ser superior a la valoració d'aspectes concrets, com la difusió (7,2), el funcionament del programa (6,9) i els resultats (6,8).

Valoració dels agents comunitaris (2)

Difusió del programa

- El **principal canal de difusió** del programa va ser **el mateix ajuntament directament**.
- La **meitat** dels agents comunitaris **no havien tingut accés a material de difusió**.
- Per millorar la difusió del programa, els agents comunitaris enquestats apuntaven sobretot a la **difusió a l'entorn de proximitat, disposar de material de difusió més divers i poder accedir a més informació**.

Funcionament del programa

- **El 18 % dels agents enquestats** van considerar que les **accions a dur a terme** eren **poc o gens clares**.
- **El 55 % dels agents enquestats** van tenir **contacte amb entre 1 i 10 persones participants**. **El 23 % dels agents no van tenir contacte amb cap persona participant**.
- **Tots els agents enquestats van valorar positivament la comunicació amb l'equip professional** de l'entitat prestadora.
- **Menys de la meitat dels agents enquestats (45 %) van tenir contacte amb els serveis socials municipals** en relació amb el programa Nexes (i van qualificar la comunicació de forma positiva).
- Per millorar el funcionament del programa, els agents enquestats van proposar principalment **millorar la coordinació per facilitar la derivació i el seguiment** de les persones ja detectades pels serveis socials.

Valoració dels agents comunitaris (3)

Resultats del programa

- Com s'ha apuntat prèviament, **la valoració dels resultats va ser de 6,8.**
- **Tres quartes parts dels agents enquestats** va considerar que el **programa havia beneficiat molt o bastant** les persones que sentien soledat no desitjada, **perquè facilitava recursos per sortir de la soledat, generava un espai de suport i xarxa, i creava vincles amb altres persones.**
- Per contra, **una quarta part dels agents** va considerar que el **programa havia beneficiat poc o gens** les persones participants, perquè **no es duien a terme accions de seguiment** i perquè **no s'arribava a les persones que no participen en cap altra activitat.**
- Els agents enquestats es van mostrar satisfets amb la seva participació en el programa Nexes: **el 95 % hi tornaria a participar.**

Impacte del programa

- Per calcular-ne l'impacte, les persones participants van completar el **test de soledat de De Jong Gierveld, tant a l'inici com al final del programa.**
- **Globalment**, les persones participants van tenir una **reducció mitjana de l'11 % en el nivell de soledat inicial.**
- **Com més mesos d'intervenció, la reducció de la soledat va ser més gran** . Les persones entre 65 i 74 anys, les persones amb salut molt bona, bona o regular, i les persones casades van tenir una reducció de soledat més gran.
- A l'**inici del programa**, la **meitat de les persones** presentaven **soledat moderada i un terç, soledat severa o molt severa.** El **13 % no presentava soledat.**
- Entre l'inici i el final del programa, **6 de cada 10 persones van mantenir estable el nivell de soledat, i gairebé 3 de cada 10 van tenir-ne una reducció.** 1 de cada 10 es van sentir més soles que abans.
- **Entre el 28 % i el 40 % de les persones amb soledat inicial** (moderada, severa o molt severa) van tenir una **reducció de soledat** en finalitzar el programa. En canvi, el **17 % de les persones sense soledat inicial** van tenir un **increment de la soledat** en finalitzar el programa.

0. Resum executiu

1. Introducció

2. Avaluació de la implementació

2.1. Dades generals

2.2. Perfil de les persones participants

2.3. Valoració de les persones participants

2.4. Valoració dels agents comunitaris

3. Avaluació de l'impacte

3.1. Percepció de la soledat i motius

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

4. Conclusions i recomanacions

5. Annexos

6. Referències bibliogràfiques

- ▶ **Objectius del programa Nexes:**
 - ▶ **Detectar** situacions de soledat no desitjada en **persones grans**.
 - ▶ **Intervenir** per pal·liar situacions de soledat no desitjada en **persones grans**.
 - ▶ **Promoure** una xarxa d'**agents comunitaris** capaços de col·laborar en la detecció i la vinculació social d'aquestes persones.

- ▶ **Persones grans destinatàries:**
 - ▶ Persones majors de 65 anys en situació de soledat detectada pels serveis socials o altres dispositius o recursos.
 - ▶ Persones majors de 75 anys, principalment que visquin soles, desconegudes pels serveis socials.

- ▶ **Agents comunitaris:**
 - ▶ Entitats d'acció social, entitats culturals, entitats de lleure, comerços de proximitat...

► Programa Nexes (Catàleg 2022):

Diputació de Barcelona (Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social):

- Selecció de **22 ens locals** (ajuntaments de més de 20.000 habitants, i consells comarcals o consorcis) a través d'un procés de concurrència competitiva en el marc del Catàleg de serveis 2022.*

Ajuntament de Cerdanyola del Vallès	Ajuntament de Sabadell	Consell Comarcal de l'Anoia
Ajuntament de Cornellà de Llobregat	Ajuntament de Sant Andreu de la Barca	Consell Comarcal del Berguedà
Ajuntament del Prat de Llobregat	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Consell Comarcal del Maresme
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	Consell Comarcal del Moianès
Ajuntament de Manresa	Ajuntament de Sant Pere de Ribes	Consell Comarcal del Vallès Oriental
Ajuntament de Mataró	Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda	Consorci d'Osona de Serveis Socials
Ajuntament de Pineda de Mar	Ajuntament de Terrassa	
Ajuntament de Premià de Mar	Ajuntament de Viladecans	

- Contractació d'una **entitat prestadora** externa (Provivienda) per dur a terme el servei, per un import de 279.533 € (IVA inclòs).
 - Contractació d'una **eina informàtica** a una empresa externa (Institut de Robòtica per a la Dependència) per registrar de la informació sobre les persones participants i els agents comunitaris, per un import de 15.108 € (IVA inclòs).
 - Interlocució amb els ens locals, l'entitat prestadora i l'empresa de l'eina informàtica.
- **Antecedents: prova pilot** amb persones grans de 4 ens locals, desenvolupada entre els mesos de juliol i desembre de 2021.

* Vegeu a l'apartat 5.1 el nombre d'entrevistes inicials i de tancament de cada ens local.

- ▶ **Característiques principals del programa Nexes (1):**
 - ▶ **Identificació de possibles persones grans amb soledat no desitjada** (a partir d'informació de serveis socials, CAP, padró...) per part dels **ens locals**.
 - ▶ **Identificació de possibles agents comunitaris**, amb capacitat de **difondre** el programa, **identificar** persones grans en situació de soledat, i **dur a terme activitats** i fer acompanyament a aquestes persones per part de l'**entitat prestadora** amb el suport dels **ens locals**.
 - ▶ **Contacte inicial telefònic amb les possibles persones grans** amb soledat no desitjada per part de l'**entitat prestadora**.
 - ▶ **Visita a domicili i entrevista inicial** per valorar la situació de soledat de les **persones grans** i els recursos personals per fer-hi front per part de l'**entitat prestadora**.
 - ▶ **Contacte amb els possibles agents comunitaris**, per implicar-los de forma voluntària en el projecte per part de l'**entitat prestadora**.

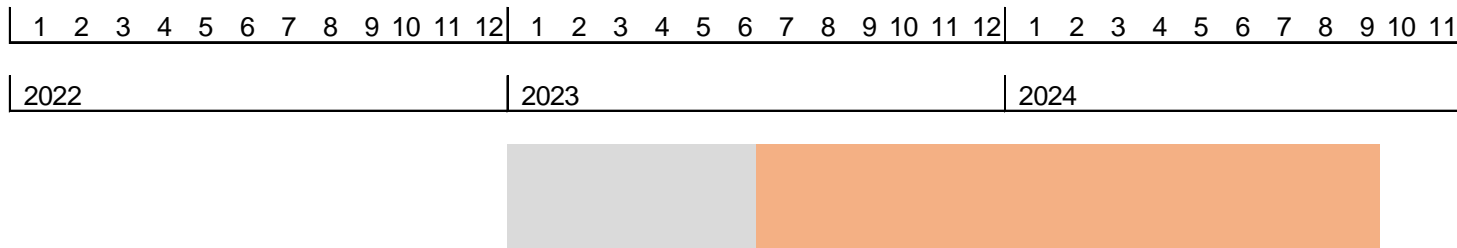

▶ Activitats principals del programa Nexes (2):

- ▶ Elaboració d'un **Pla de Suport Personalitzat**, d'acord amb la voluntat i els interessos de la **persona gran**, per disminuir la seva soledat per part de l'**entitat prestadora**.
- ▶ **Trucades de seguiment** a les **persones participants**, per part de l'**entitat prestadora**.
- ▶ **Propostes d'activitats** a les **persones participants**, per part de l'**entitat prestadora**.
- ▶ **Participació de les persones en activitats realitzades** per **agents comunitaris** i per l'**entitat prestadora**.
- ▶ **Entrevista final de tancament** a les **persones participants**, per part de l'**entitat prestadora**.
- ▶ **Enquesta (en línia) de valoració** als **agents comunitaris**.

Fig. 1.1 **Calendari del programa Nexes i de l'avaluació del programa**

◆ Març 2022: Presentació
Avaluació Nexes Edició Pilot

◆ Juliol 2022: Concessió del recurs
Nexes Catàleg 22 als ens locals

◆ Gener-juny 2023:
Elaboració eina informàtica

◆ Juny 2023: Inici contracte
entitat prestadora

◆ Juliol 2023: Inici entrevistes
inicials a persones

◆ Setembre 2024: Fi entrevistes
de tancament a persones

◆ Novembre 2024:
Presentació Avaluació
Nexes Catàleg 2022

Fonts de dades emprades per a l'avaluació

▶ Dades de persones participants¹

- ▶ Entrevistes inicials a les persones participants,² amb les seves característiques i el nivell de soledat inicial (introduïdes a l'eina informàtica).
- ▶ Entrevistes de tancament a les persones participants,³ amb la seva valoració del programa i el nivell de soledat final (introduïdes a l'eina informàtica).

▶ Dades d'agents comunitaris

- ▶ Dades dels agents comunitaris identificats inicialment (introduïdes a l'eina informàtica)
- ▶ Enquesta (en línia) als agents comunitaris que hi van participar, amb la seva valoració del programa⁴ (introduïdes a l'eina de formularis en línia de la Diputació de Barcelona).

▶ Revisió documental

- ▶ Avaluacions d'altres programes similars⁵
- ▶ Web del programa Nexes <https://www.diba.cat/web/benestar/nexes> [Darrera consulta: 17 setembre 2024]

¹ Les dades de les persones derivades i les persones contactades inicialment, i els motius de no participació en el programa van ser facilitades per l'entitat prestadora, perquè no estaven disponibles a l'eina informàtica.

² Vegeu apartat 5.2. Entrevista inicial a les persones participants.

³ Vegeu apartat 5.3. Entrevista de tancament a les persones participants. Excepte si s'indica el contrari, les dades del present informe corresponen a les persones que van fer l'entrevista de tancament.

⁴ Vegeu apartat 5.4. Enquesta de valoració a agents comunitaris.

⁵ Vegeu apartat 6. Referències bibliogràfiques.

Avaluació de la implementació*

Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil tenien? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? ** Hi va haver diferències de sexe?

Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? ** Com van valorar els resultats?

Avaluació de l'impacte

Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

* Fora del marc de l'avaluació, el Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social va copsar la valoració dels **ens locals** participants en una sessió grupal el 26 de novembre de 2024.

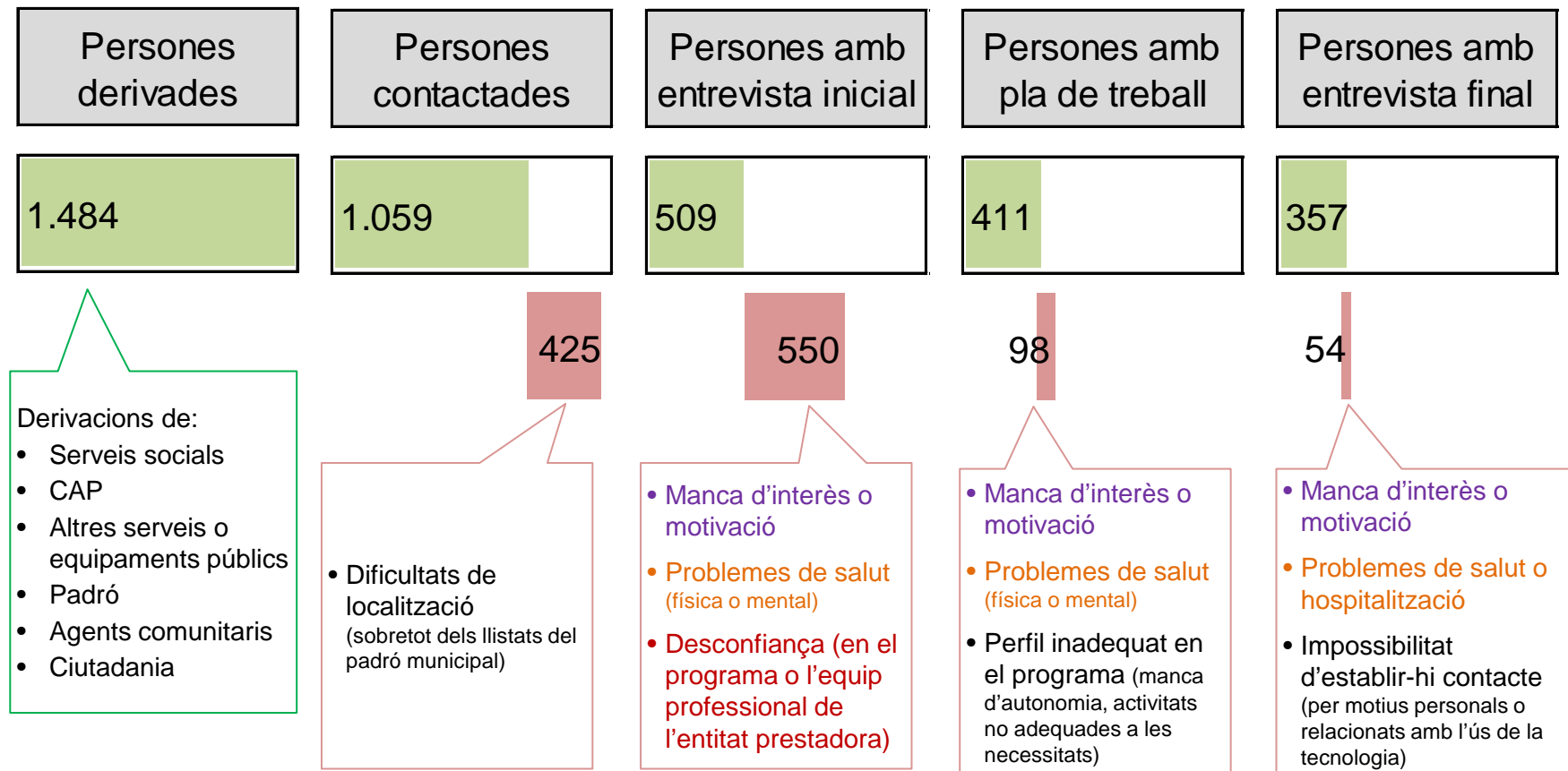
** Van fer un valoració de **l'equip professional de l'entitat prestadora** tant les persones participants com els agents comunitaris.

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

2.1. Dades generals

Fig. 2.1.1 **Nombre de persones participants, segons les diverses fases del programa**

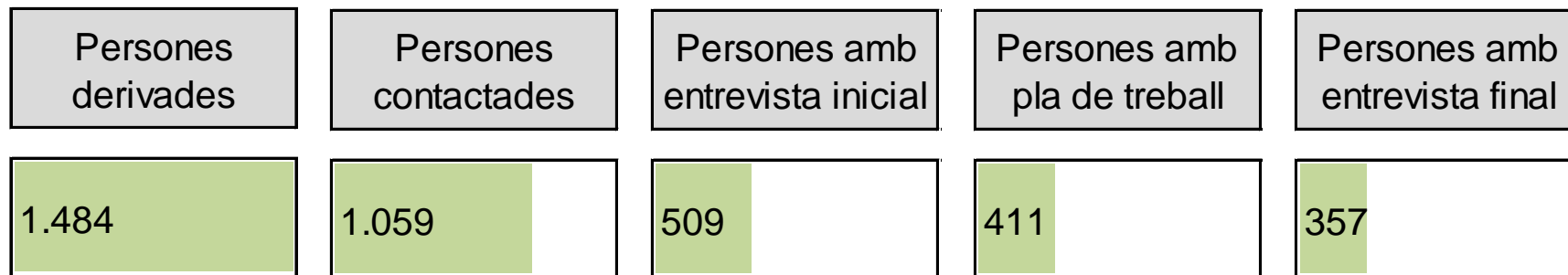

- Hi va haver **notables dificultats per identificar les persones participants en el programa**: tan sols el 24 % de les persones derivades inicialment van participar en el programa fins al final.
- La desconfiança en el programa, la manca d'interès i els problemes de salut van ser els motius principals de no voler participar-hi.

2.1. Dades generals

Fig. 2.1.1 **Nombre de persones participants, segons les diverses fases del programa**

- Derivacions de:
- Serveis socials
 - CAP
 - Altres serveis o equipaments públics
 - Padró
 - Agents comunitaris
 - Ciutadania

Fig. 2.1.2 **Percentatge de persones amb entrevista final, segons derivació (n=357)**

Serveis socials	65 %
CAP	8 %
Altres serveis o equipaments públics	14 %
Ciutadania	6 %
Agents comunitaris	4 %
Padró	3 %
Total	100 %

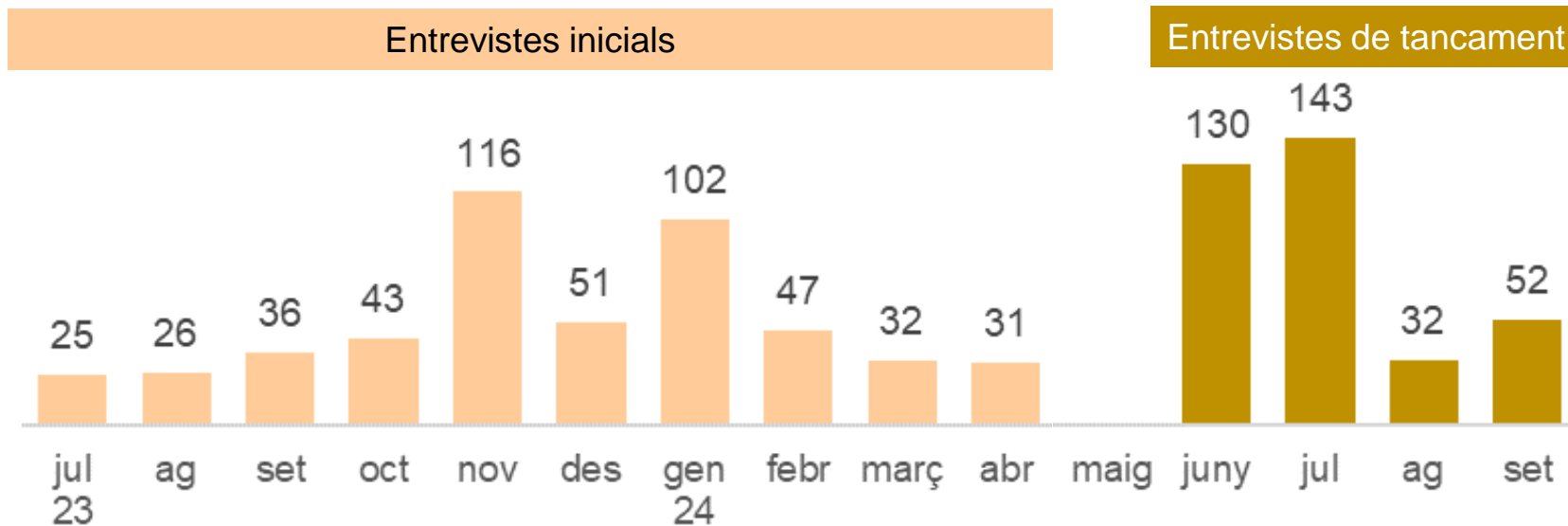
El 65 % de les persones procedien de serveis socials, el 8 % del CAP i el 14 % d'altres serveis o equipaments públics.

Les persones procedents d'agents comunitaris i del padró van ser residuals (4 % i 3 %, respectivament).

2.1. Dades generals

Fig. 2.1.2 **Nombre d'entrevistes inicials i nombre d'entrevistes de tancament per mes** ($n = 509$ i $n = 357$)

- Les entrevistes inicials es van fer al llarg de 10 mesos, entre juliol de 2023 i abril de 2024 (i es van concentrar entre novembre de 2023 i gener de 2024).
- Es van fer 357 entrevistes de tancament entre juny i setembre de 2024.

2.1. Dades generals

Fig. 2.1.2 **Nombre d'entrevistes inicials i nombre d'entrevistes de tancament per mes** (n = 509 i n = 357)

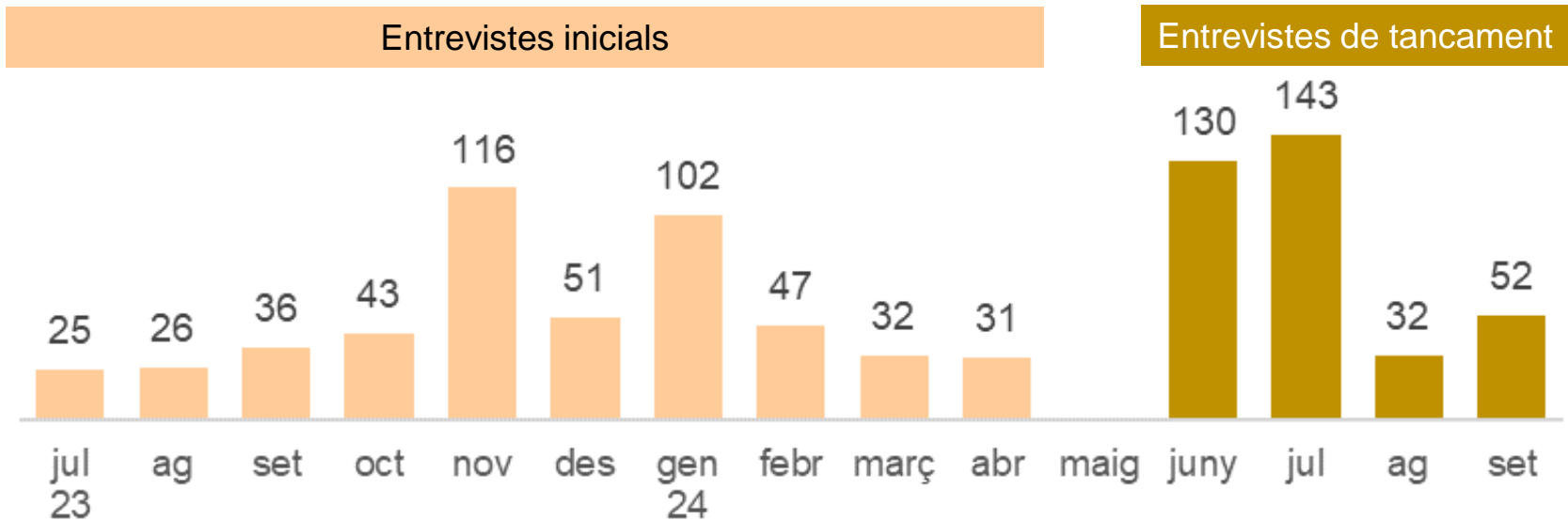
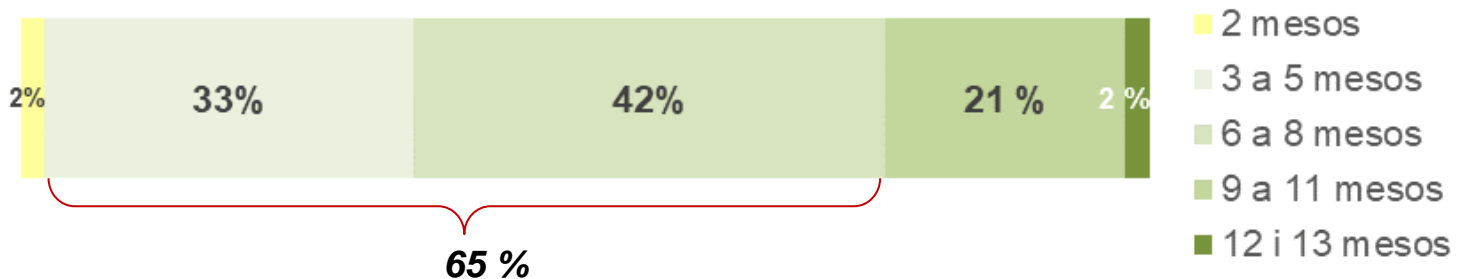

Fig. 2.1.3 **Percentatge de persones segons temps d'intervenció*** (n = 357)

- En funció de la data d'inici i de finalització, el **temps d'intervenció va ser molt variat**: el **65 % de les persones va fer entre 3 i 8 mesos d'intervenció**. El temps mitjà d'intervenció va ser de **7 mesos**.

* Temps d'intervenció: data entrevista de tancament – data entrevista inicial

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

Fitxa tècnica

- **Univers**
Persones participants en el programa
- **Metodologia**
L'enquesta es va fer de manera presencial, en el marc de les entrevistes inicials fetes per l'equip professional de l'entitat prestadora
- **Àmbits (i nombre de preguntes)**
 - Dades d'identificació (9)
 - Salut i aspecte (8)
 - Aspectes relatius a l'autonomia (22)
 - Participació social i interessos (21)
 - Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials (14)
 - Escala de valoració familiar TSO (5)
 - Valoració de la soledat (5)*
 - Escala De Jong Gierveld (11)*
- **Treball de camp**
Entre juliol de 2023 i abril de 2024
- **Tipus d'anàlisi**
Descriptiva
Es va fer una selecció de les preguntes analitzades d'acord amb la seva rellevància.

* Les preguntes de Valoració de la soledat i l'Escala De Jong Gierveld es mostren a l'apartat 3. Avaluació de l'impacte.

Dades d'identificació

Fig.2.2.1 **Sexe**
(n = 357)

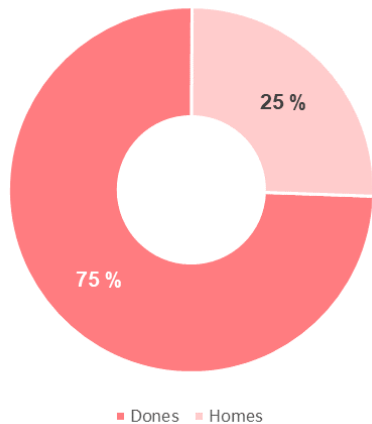

Fig.2.2.2 **Edat**
(n = 357)

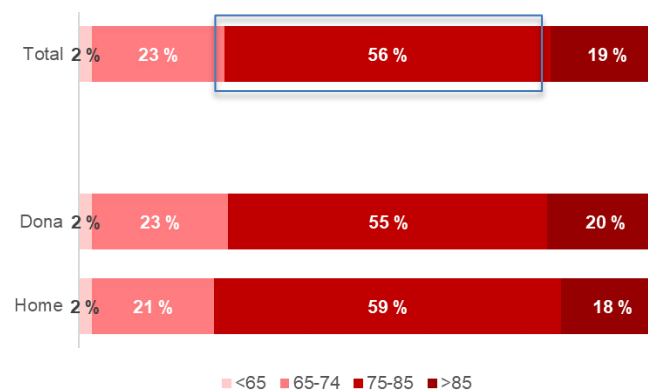
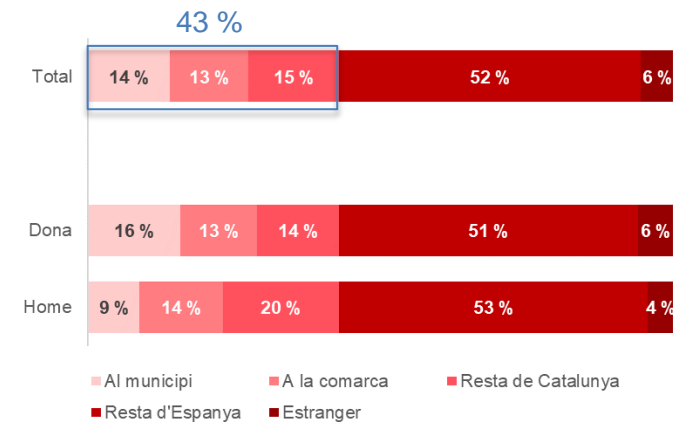

Fig. 2.2.3 **Lloc de naixement**
(n = 357)

- **3 de cada 4 persones participants** en el programa van ser **dones**.
- La majoria de les persones participants tenien **entre 75 i 85 anys**, amb una **mitjana d'edat de 79 anys**, tant entre les dones com entre els homes.
- El **43 %** havia nascut a **Catalunya** i el **52 %** a la **resta d'Espanya**, sense diferències per sexe.

Dades d'identificació

Fig. 2.2.4 **Nivell d'estudis**
(n = 357)

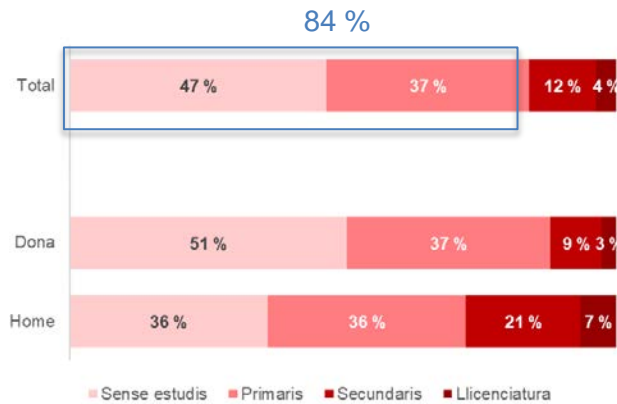

Fig. 2.2.5 **Estat civil**
(n = 357)

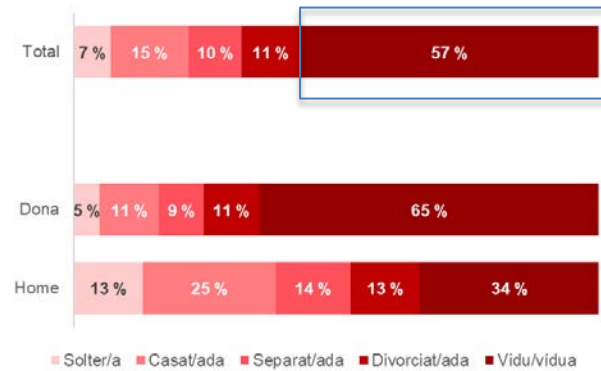
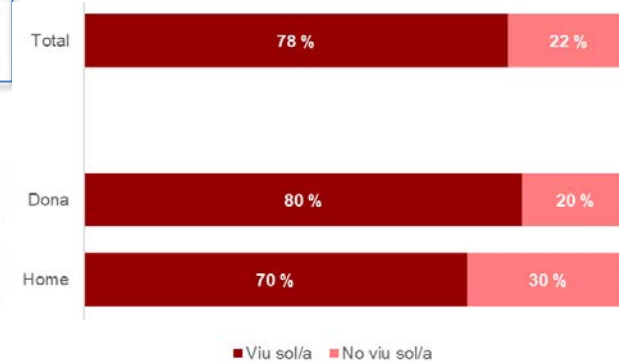

Fig. 2.2.6 **Viu sol/a**
(n = 357)

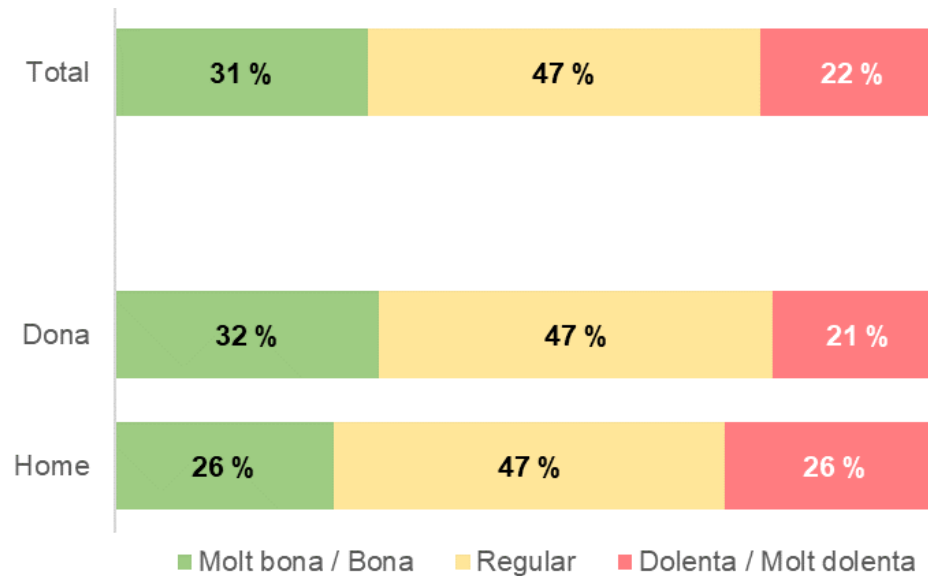
- **8 de cada 10** persones participants en el programa **tenien estudis primaris o inferiors**.
- En comparació amb els homes, les dones participants tenien un nivell d'estudis inferior.

- **Més de la meitat** de les persones participants (57 %) estaven en situació de **viduïtat**.
- Entre les dones, aquesta proporció era superior en comparació amb els homes.

- **La majoria de les persones participants vivien soles**, sobretot les dones.

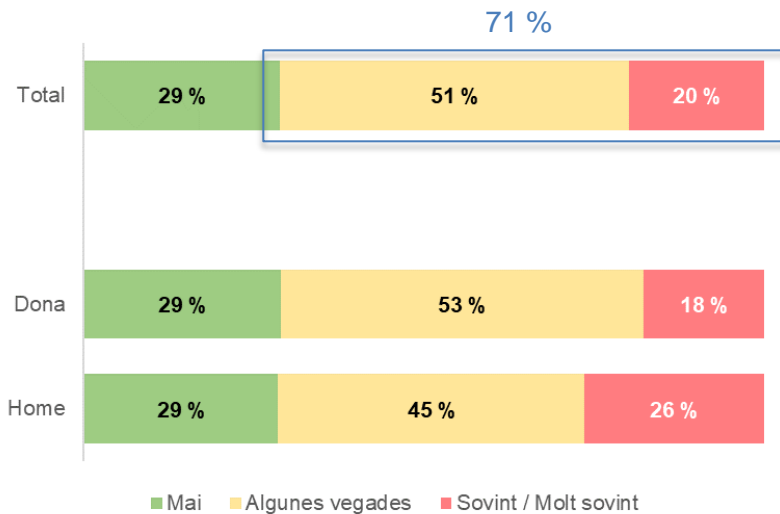
Fig. 2.2.7 **Autopercepció de l'estat de salut**
(n = 357)

- Un terç van valorar el seu estat de salut com a bo o molt bo, gairebé la meitat com a regular i el 22 % el van definir com a dolent o molt dolent.
- Les dones van valorar lleugerament millor el seu estat de salut (el 32 % el van valorar com a bo o molt bo) en comparació amb els homes (26 %).

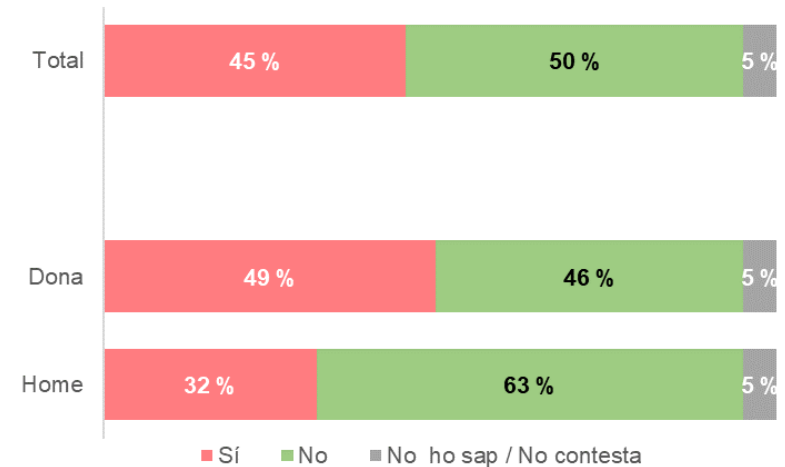

Fig. 2.2.8 **Dificultats a causa de la memòria**
(n = 357)

- El 71 % de les persones participants tenien dificultats a causa de la pèrdua de memòria, la meitat algunes vegades i el 20 % sovint o molt sovint, sobretot entre els homes

Fig. 2.2.9 **Tractament mèdic**
per algun problema de salut mental, emocional, insomni...
(n = 316)

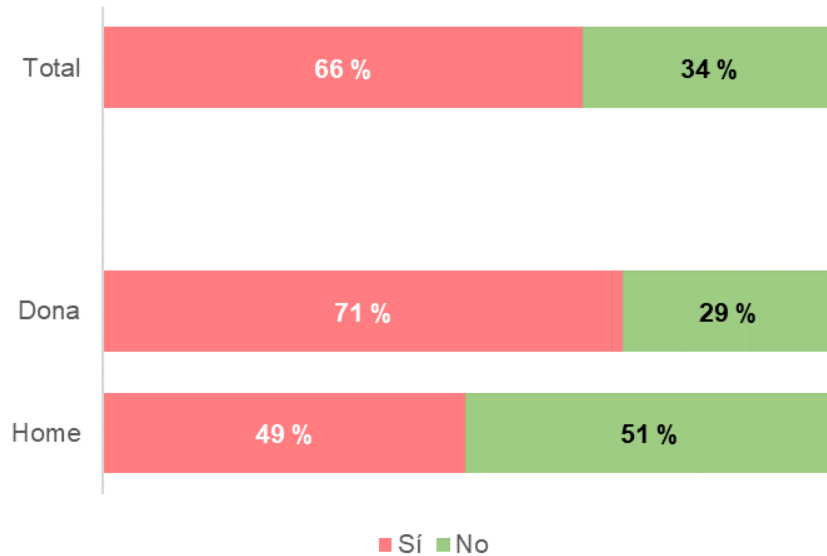

- Gairebé la meitat de les persones participants segueixen un tractament mèdic per algun problema de salut (mental, emocional, insomni...), sobretot les dones en comparació amb els homes.

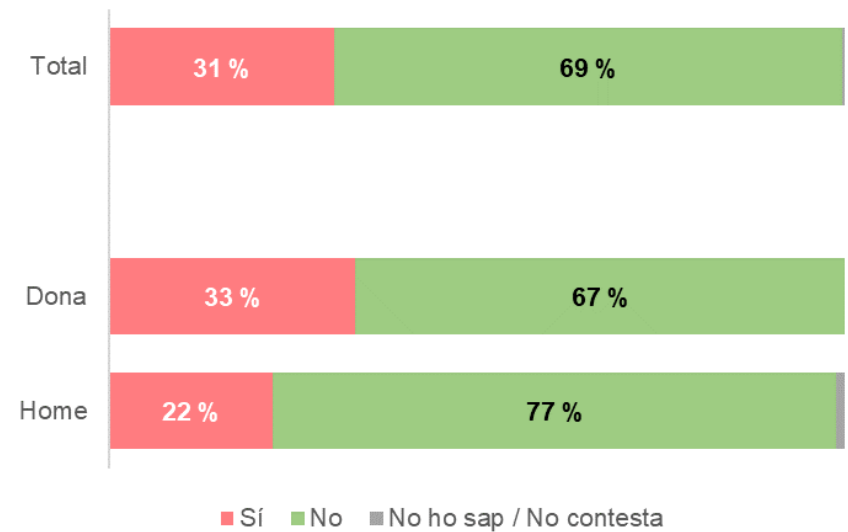
Salut i aspecte

Fig. 2.2.10 **Por de caure**
(n = 354)

- Dues tercers parts de les persones participants tenien por de caure.
- Entre les dones, la por de caure es donava més que entre els homes.

Fig. 2.2.11 **Ha caigut**
(n = 356)

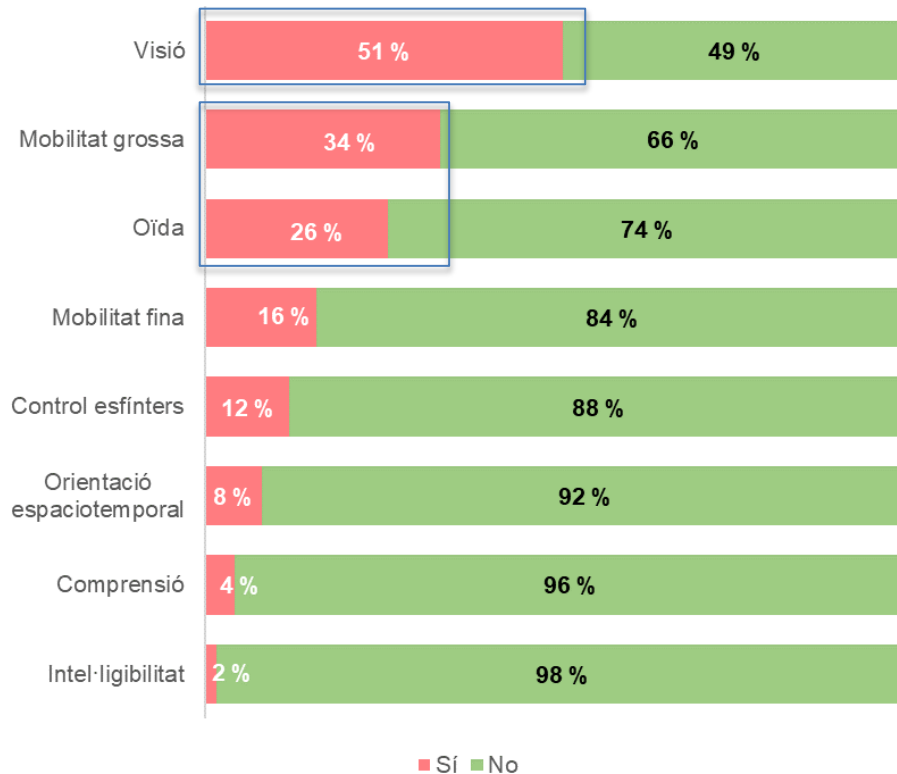
- Tot i la por esmentada, la majoria de les persones no havien caigut en els mesos abans.
- Entre les dones, les caigudes van ser lleugerament més freqüents que entre els homes.

Aspectes relatius a l'autonomia

Fig. 2.2.12 **Problemes respecte de...**

(n = 357)

- La meitat de les persones participants tenien problemes de visió i al voltant d'un terç, problemes relacionats amb la mobilitat grossa* i amb l'oïda.

***Mobilitat grossa** implica la coordinació de grups musculars grans i es relaciona amb els grans moviments del cos, com caminar, córrer o aixecar-se d'una cadira.

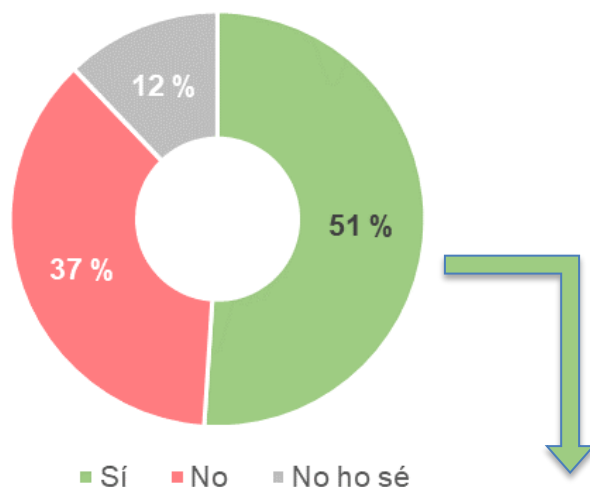
Mobilitat fina fa referència als moviments més petits i precisos, com agafar objectes petits, escriure o manipular utensilis.

Aspectes relatius a l'autonomia

Fig. 2.2.13 **Sol·licitud de valoració de la dependència**

(n = 288)

- La meitat (51 %) de les persones participants **havien sol·licitat la valoració de la dependència.**

Fig. 2.2.14 **Grau reconegut**

(n = 128)

Valorada i sense grau / Autònom	16 %
Pendent de valoració	31 %
Grau I	36 %
Grau II	15 %
Grau III	2 %
Total	100 %
Grau I + Grau II + Grau III	52 %

- D'aquestes, més de la meitat **tenien reconegut algun grau** (principalment el grau I), és a dir, una quarta part de les persones participants.

Aspectes relatius a l'autonomia

Fig. 2.2.15 **Recurs de dependència assignat**
(n = 357)

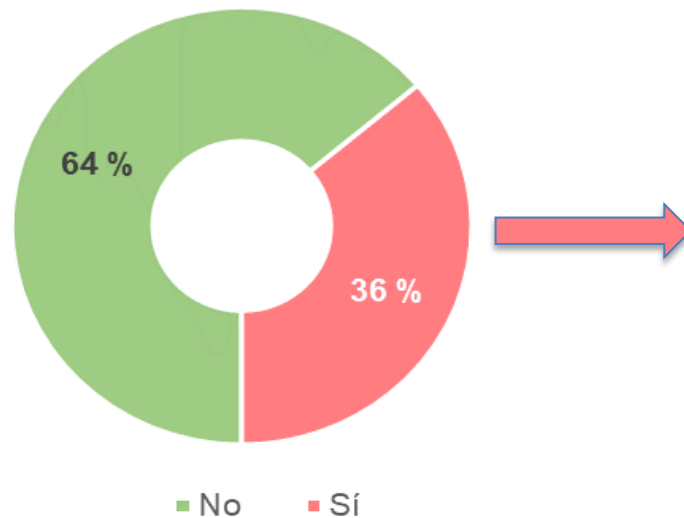
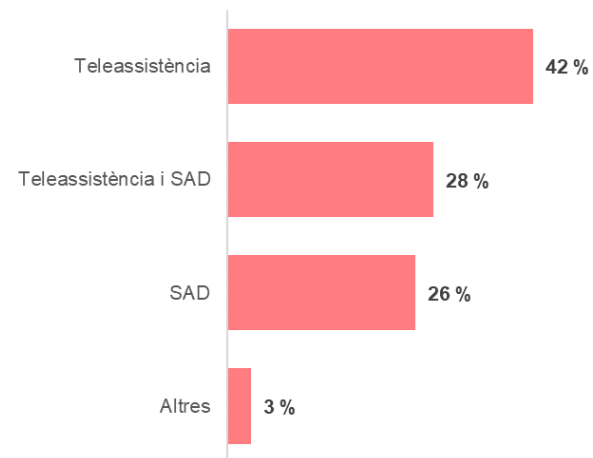

Fig. 2.2.16 **Tipus de recurs assignat**
(n = 123)

- Una tercera part dels participants tenia assignat algun recurs de dependència, bàsicament de teleassistència, SAD o ambdós.

Participació social i interessos

Fig. 2.2.17 **Pertinença a alguna associació o entitat**

(n = 357)

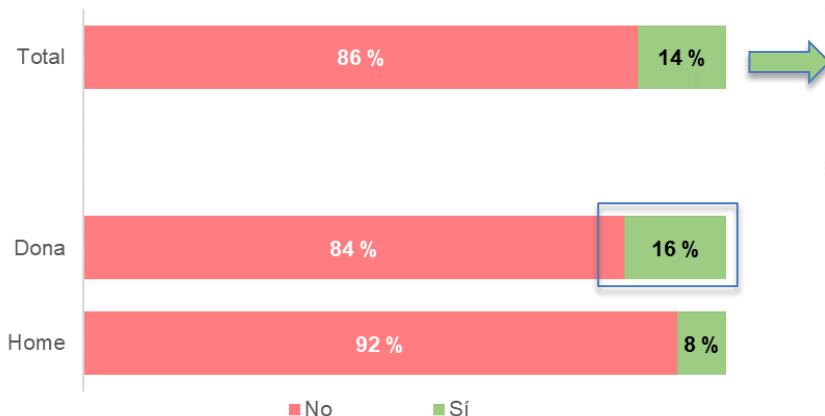
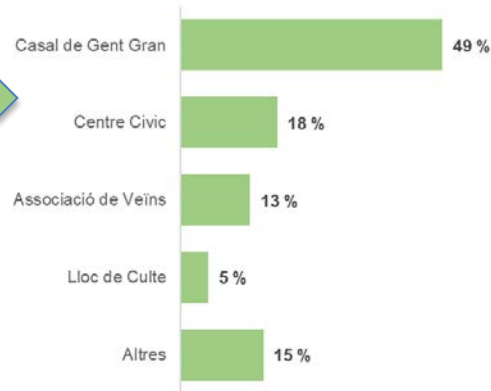

Fig. 2.2.18 **Quina?**

(n = 39)

- La majoria dels participants no pertanyien a cap associació o entitat. Entre les dones, la participació en alguna entitat era lleugerament superior.
- El 14 % que sí que pertanyia a alguna entitat, ho feia principalment a casals de gent gran.

Fig. 2.2.19 **Aficions i interessos**

(n = 353). Més d'una resposta. Respostes principals.

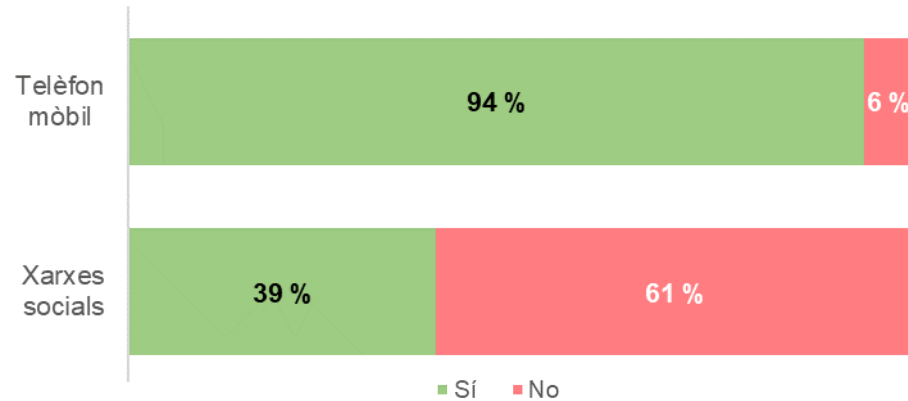
Mirar la TV	51 %
Passejar / excursions	42 %
Llegir	35 %
Xerrar	33 %
Passatemps / Jocs de Taula	25 %
Fer treballs manuals	24 %
Esport / activitat física	20 %
Tenir cura d'un hort o jardí	17 %
Cosir	17 %
Escollar la ràdio	16 %

- Mirar la televisió va ser l'afició més assenyalada pels participants, seguida de passejar o fer excursions, llegir i xerrar.
- Els tipus d'aficions i d'interessos eren molt variats i reflectien la diversitat de les persones participants.
- Algunes d'aquestes aficions es poden organitzar de forma grupal (passejos, clubs de lectura).

Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials

Fig. 2.2.20 **Mòbil i xarxes socials**

- 9 de cada 10 persones participants tenien telèfon mòbil (i l'utilitzaven habitualment).
- En canvi, només 4 de cada 10 disposaven de xarxes socials.

Fig. 2.2.21 **Desplaçaments**

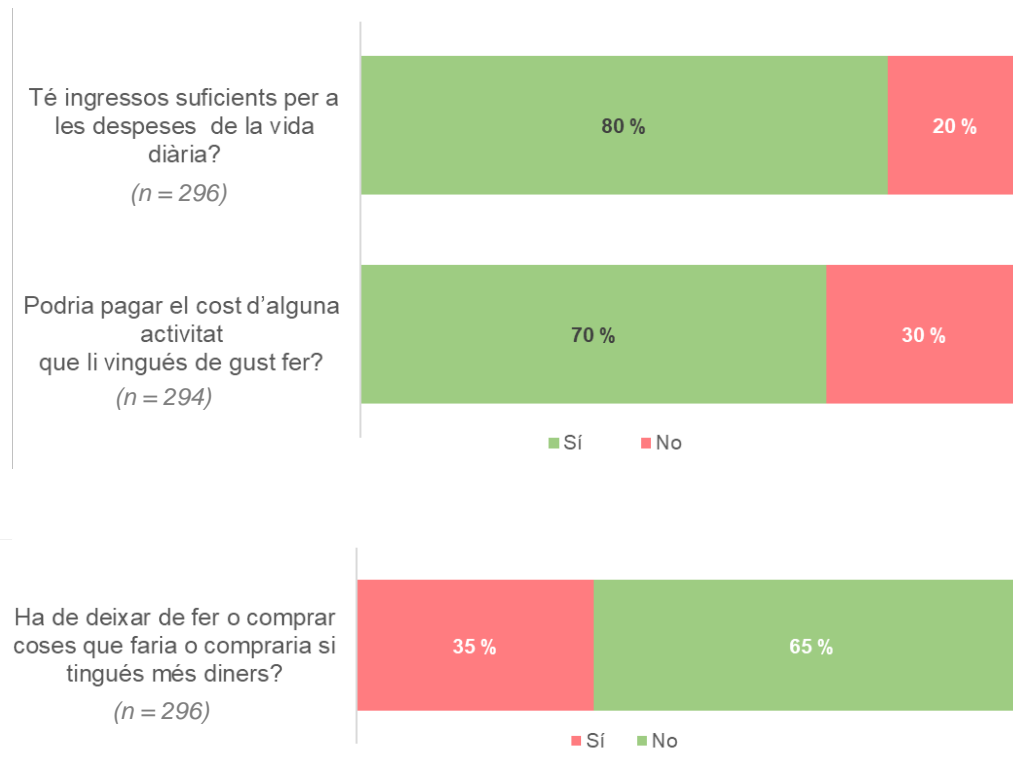
		Es pot desplaçar...	
		al centre del municipi	per a les activitats quotidianes
		n = 352	n = 350
Sol/a	A peu	64 %	56 %
	En transport públic	10 %	13 %
	En transport privat	8 %	8 %
Només si l'acompanyen	A peu	7 %	5 %
	En transport públic	1 %	2 %
	En transport privat	8 %	11 %
No es pot desplaçar		2 %	5 %
Total		100 %	100 %

- 8 de cada 10 persones participants **podien desplaçar-se soles al centre del municipi o per a les activitats quotidianes.**
- Al voltant de 2 de cada 10 podien desplaçar-se només acompanyades.

Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials

Fig. 2.2.22 **Limitacions econòmiques**

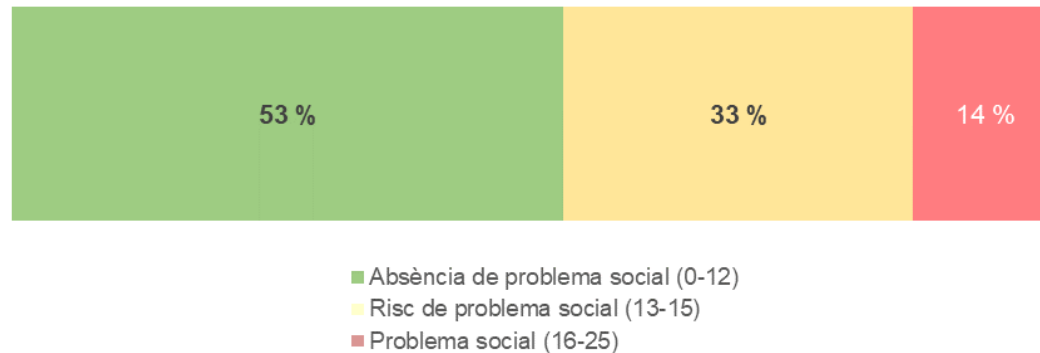

- El 20 % dels participants no tenien **prou ingressos per a les despeses de la vida diària** i el 30 % no podrien pagar el cost d'alguna activitat que els vingués de gust fer.
- Al voltant d'un terç dels participants també reconeixia que **no podria pagar el cost d'alguna activitat que li vingués de gust fer o que havia deixat de fer o comprar coses que faria si tingués més diners.**

Escala de valoració sociofamiliar TSO

Fig. 2.2.23 **Escala TSO**
(n = 357)

- L'escala de valoració sociofamiliar TSO serveix per mesurar el grau de risc social en persones de 65 anys i més, en termes d'abast (indicadors o àrees de necessitats afectades) i intensitat (segons puntuació global o per indicador).
- Segons els resultats de la puntuació global, la meitat dels participants no presentaven cap problemàtica social. Ara bé, en **un terç dels participants** es va detectar **risc de problema social** i el **14 %** van presentar **problema social**.
- No es van observar diferències per gènere.

* L'escala de valoració sociofamiliar TSO està estructurada en cinc indicadors: I1. Estructura i funció familiar, I2. Contactes socials, I3. Ajuda necessitada i rebuda de la xarxa de recursos formals i/o informals en les activitats de la vida diària (AVD), I4. Ingressos econòmics, I5. Habitatge.

Cada indicador conté cinc ítems i cada ítem té un descriptor de situacions o més que es poden trobar a la valoració de l'indicador corresponent. Els ítems estan puntuats de l'1 al 5 segons la gravetat del risc. Com més alta és la puntuació, la situació descrita està associada a un risc més gran.

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

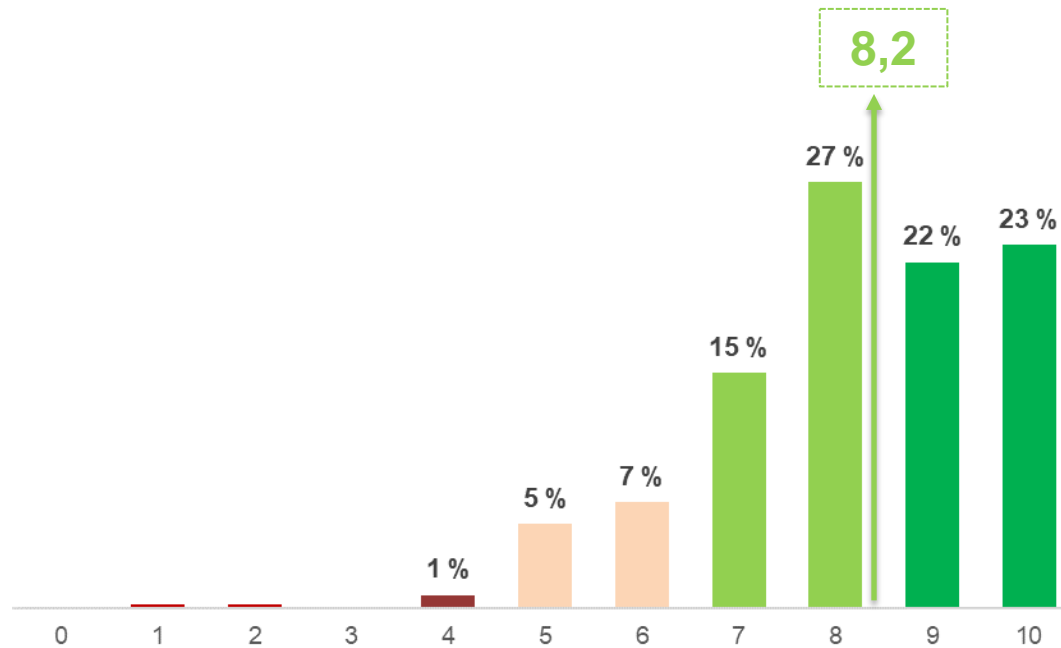
Fitxa tècnica

- **Univers**
Persones participants en el programa.
- **Metodologia**
L'enquesta es va fer de manera presencial, en el marc de les **entrevistes de tancament** fetes per l'equip professional de l'entitat prestadora.
- **Àmbits (i nombre de preguntes)**
Valoració del programa (3)
Valoració de resultats (2)
Valoració de l'equip professional (2)
- **Treball de camp**
Entre principis de juny i mitjan setembre de 2024.
- **Tipus d'anàlisi**
Descriptiva.
Es va fer una selecció de les preguntes analitzades d'acord amb la seva rellevància.

Valoració del programa

Fig. 2.3.1 **Valoració global del programa**
(n = 357)

- La valoració mitjana del programa va ser de notable alt.
- Només el 13 % es va mostrar crític amb el programa i el va valorar per sota del 6.

Valoració del programa

- Les **dones**, els grups d'edat **més joves** i les persones amb **una autopercepció millor del seu estat de salut** van valorar millor el programa.

Fig. 2.3.2 **Sexe**
(n = 357)

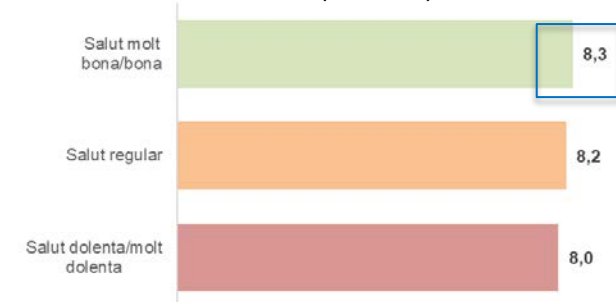

Fig. 2.3.3 **Edat**
(n = 357)

* Els menors de 65 anys només representen 8 casos i no s'analitzaran

Fig. 2.3.4 **Autopercepció de l'estat de salut** (n = 357)

- També van valorar millor el programa les persones **amb un sentiment de solitud molt severa i sense sentiment de solitud a l'inici del programa**, i lleugerament les que **hi van participar més temps**.

Fig. 2.3.5 **Solitud inicial**
(n = 357)

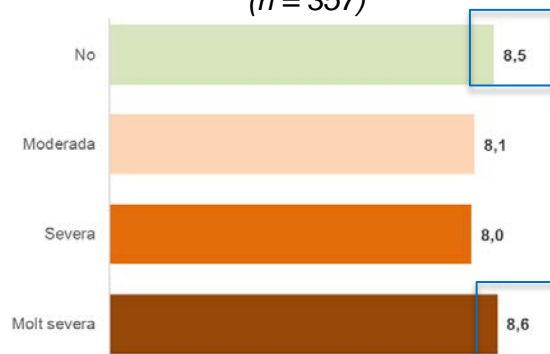
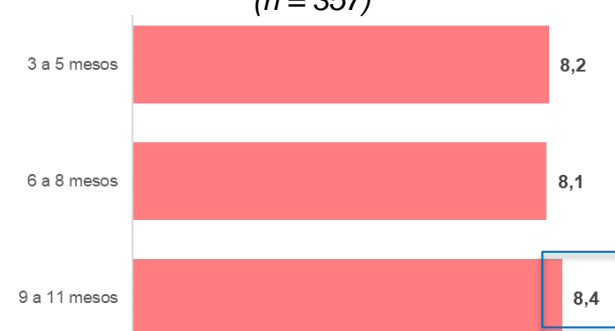

Fig. 2.3.6 **Participació en el programa**
(n = 357)

Valoració del programa

Fig. 2.3.7 **Aspectes més valorats**

(n = 357). Més d'una resposta

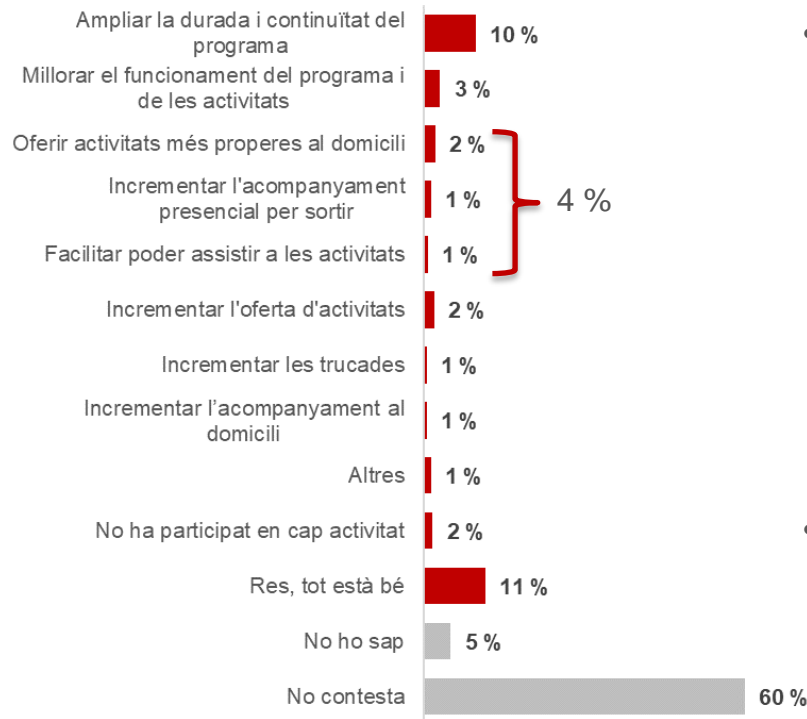
- Sobre què els havia agradat més del programa, gairebé un terç (28 %) de les persones participants enquestades van apuntar l'oferta d'activitats.
 - «El taller que han fet les noies del programa m'ha agradat molt»
 - «L'activitat de memòria»
 - «Penso que les temàtiques han sigut molt encertades i en general molt bé»
 - «Totes les activitats»
- També van assenyalar l'acompanyament que havien rebut, en forma de visites i trucades, i conèixer gent (12 %, respectivament).
- El 38 % de les persones no van respondre què els havia agradat més del programa perquè finalment no havien participat en cap activitat concreta.

Valoració del programa

Fig. 2.3.8 **Propostes de millora**

(n = 357). Més d'una resposta

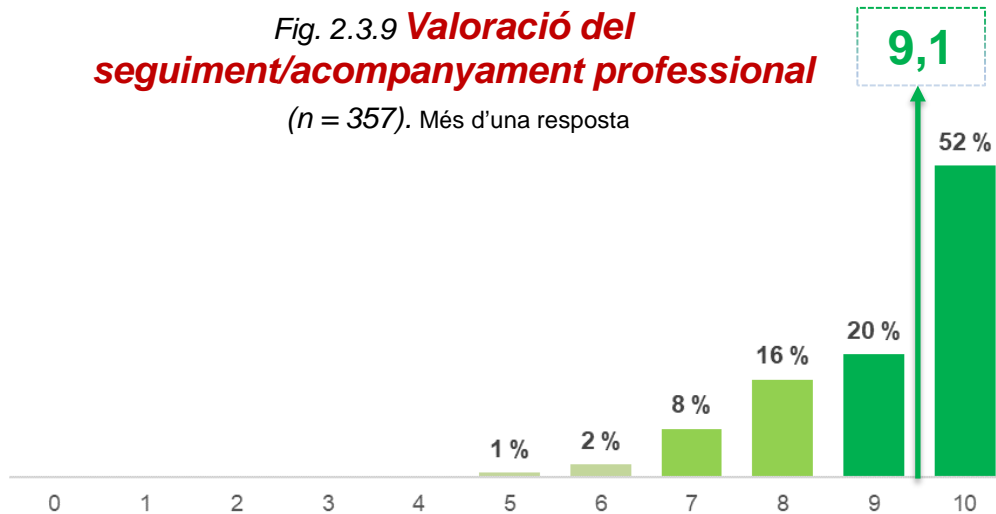

- Dues terceres parts de les persones enquestades no van fer cap proposta de millora. Una tercera part va fer propostes de millora.
- El 10 % va apuntar **ampliar la durada i la continuïtat del programa**.
 - «Que el programa durés més temps»
 - «A ser possible allargar en el temps»
- I el 3 % va apuntar **millores del funcionament del programa i de l'oferta d'activitats**, fent referència a oferir **activitats a la tarda**, la **puntualitat**, la **disponibilitat de material**, la **millora de la planificació del transport** i la **distribució de persones en els grups**.
 - «Fer algunes activitats en horari de tarda»
 - «Diu que de vegades esperant a altres persones trigàvem a començar l'activitat»
 - «A l'activitat faltava material i havia d'esperar a que els companys acabessin»
 - «El transport va fallar dos dies consecutius i la van avisar amb molt poca antelació»
 - «Participar en grups d'acompanyament de persones més afins»
- El 2 % va proposar com a millora **oferir activitats properes al domicili**, i el 2 % **incrementar l'acompanyament per sortir i facilitar poder assistir a les activitats** → El 4 % va fer referència a **temes relacionats amb el desplaçament a les activitats** (Cal tenir-ho en compte perquè 2 de cada 8 participants necessitaven acompanyament per als desplaçaments. Vegeu el Perfil de les persones participants. Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials).

Valoració de l'equip professional de l'entitat prestadora

Fig. 2.3.9 **Valoració del seguiment/acompanyament professional**
(n = 357). Més d'una resposta

- **L'acompanyament de l'equip professional de l'entitat prestadora va ser molt ben valorat, amb un excel·lent.**

L'activitat de l'entitat prestadora va incloure trucades de seguiment i derivació a activitats d'agents comunitaris.

- La meitat de les persones participants enquestades el van puntuar amb un 10 i només el 3 % per sota del 6.

Fig. 2.3.10 **Motius principals de valoració**
(n = 357). Més d'una resposta

- **L'amabilitat i el bon tracte van ser clarament l'aspecte que van valorar més de l'equip professional que les van atendre, i també la dedicació i el seguiment.**

Valoració de l'equip professional de l'entitat prestadora

- En l'anàlisi de les valoracions sobre l'equip professional segons els diferents segments, s'observa que les **dones**, els grups **més joves** i les persones amb una **autopercepció millor del seu estat de salut**, també el van valorar millor.

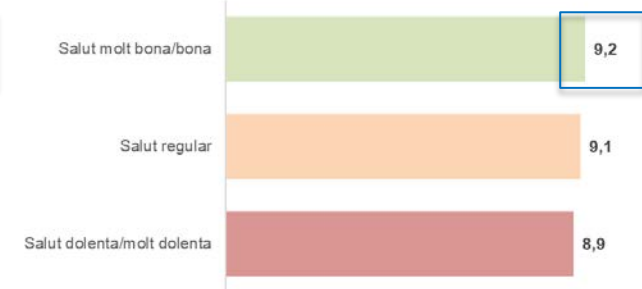
Fig. 2.3.11 **Sexe**
(n = 357)

Fig. 2.3.12 **Edat**
(n = 357)

Fig. 2.3.13 **Autopercepció estat salut**
(n = 357)

- També van valorar millor l'acompanyament professional les persones amb un **sentiment de solitud molt sever a l'inici del programa** i les que hi van participar més temps.

Fig. 2.3.14 **Solitud inicial**
(n = 357)

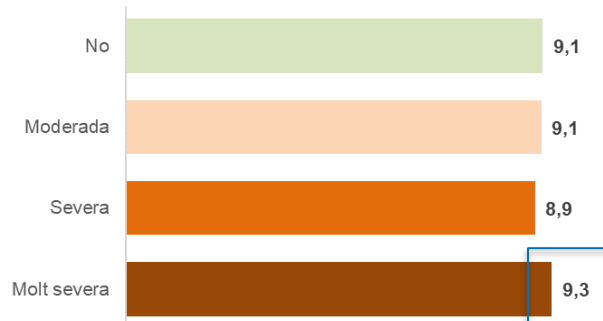

Fig. 2.3.15 **Participació en el programa**
(n = 357)

Resultats del programa

Fig. 2.3.16 **Després de participar en el programa, creieu que us sentiu...**
(n = 357)

■ Menys sol/a que abans ■ Igual de sol/a que abans ■ Més sol/a que abans

Després de participar en el programa, **dues tercers parts de les persones participants enquestades (63 %) van afirmar que se sentien igual que abans de participar-hi, i un terç (31 %) que se sentien menys soles.**

Només el 6 % se sentien més soles que abans.

Resultats del programa

Fig. 2.3.17 **Motius de l'evolució en la percepció de la solitud**

(n = 357). Més d'una resposta

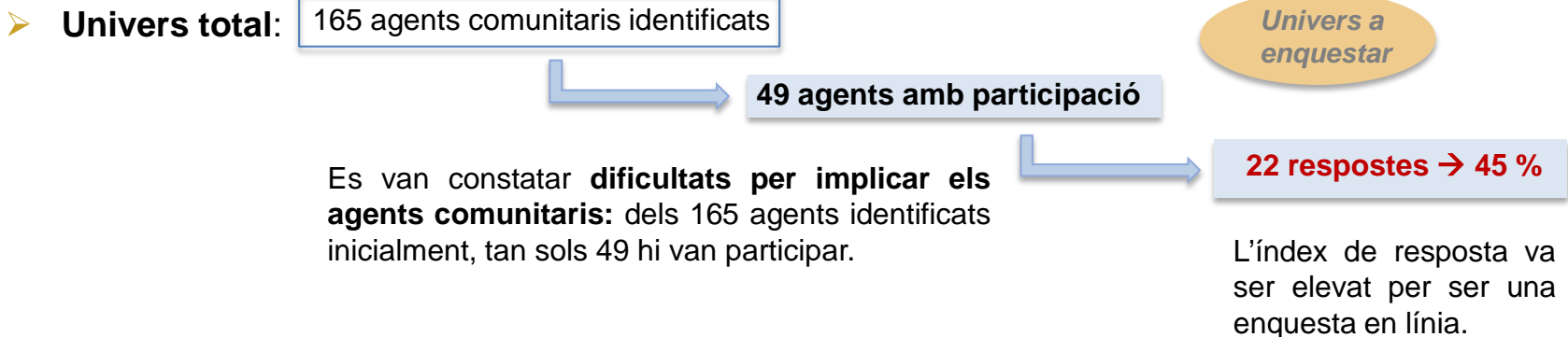
- Els que percebien que **se sentien menys sols** que abans de començar van respondre que era perquè **tenien més relacions socials** (40 %), **feien més activitats** (24 %) i tenien un **estat d'ànim millor** (16 %).
- Els que creien **que estaven igual de sols que abans** ho relacionaven amb el fet que **la situació que els generava malestar no havia canviat** (41 %), o bé que **ja estaven bé com estaven** (14 %).
- Els que percebien que **se sentien més sols que abans** ho vinculaven a **les condicions de salut** (48 %), que o bé ja eren dolentes o bé havien empitjorat, i a **l'estat d'ànim**, que el descrivien com a negatiu (24 %).

	Menys sol/a que abans (n = 122)	Igual que abans (n = 224)	Més sol/a que abans (n = 21)	TOTAL
Més relacions socials	40 %	1 %	0 %	13 %
Fa més activitats	24 %	1 %	5 %	8 %
Millor estat d'ànim	16 %	0 %	0 %	5 %
Per les trucades de seguiment dels professionals	6 %	0 %	0 %	2 %
La situació no ha canviat	2 %	41 %	5 %	27 %
La persona ja està bé com està	6 %	14 %	5 %	11 %
Per les condicions de salut	0 %	9 %	48 %	9 %
Per l'estat d'ànim	0 %	6 %	24 %	5 %
No ha participat en cap activitat	0 %	2 %	0 %	1 %
No hi ha temps per millorar	0 %	1 %	0 %	1 %
Manca de suport	0 %	0 %	5 %	1 %
Altres	2 %	2 %	5 %	2 %
No contesta	13 %	22 %	5 %	18 %
	109 %	100 %	100 %	103 %

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

Fitxa tècnica

- **Metodologia**
Enquesta en línia amb l'eina corporativa de formularis Diba

- **Àmbits** (i nombre de preguntes)
Dades generals (4)
Valoració del programa (4)
Difusió del programa (10)
Funcionament del programa (15)
Resultats del programa (10)

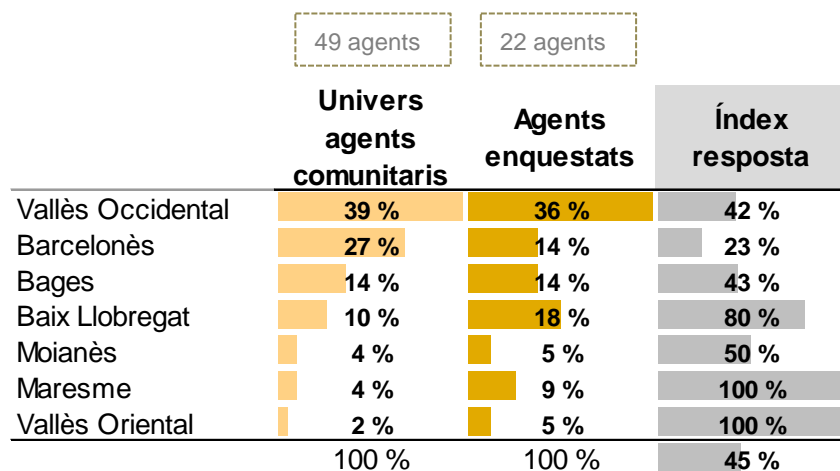
- **Treball de camp**
Entre el 28 de juny i el 12 de juliol de 2024, amb un recordatori

- **Tipus d'anàlisi**
Descriptiva

Dades generals

Fig. 2.4.1 **Comarca**

- L'univers dels agents comunitaris va consistir en 49 agents, de 7 comarques* de la província de Barcelona.

Les comarques amb més agents comunitaris (segons les dades de l'univers) van ser el Vallès Occidental (39 %) i el Barcelonès (27 %).

- 22 agents comunitaris van contestar l'enquesta, amb representació de les 7 comarques de l'univers.

* No hi va haver cap agent comunitari de 3 comarques (Anoia, Berguedà i Garraf).

Dades generals

Fig.2.4.2 Àmbits d'actuació

(n = 22)

	%
Acció social	55 %
Salut	14 %
Cultura	9 %
Educació	5 %
Polícia local	5 %
Gent Gran	5 %
Veïnatge	5 %
En tots els àmbits esmentats	5 %
	100 %

- Segons els resultats de l'enquesta, l'àmbit d'actuació principal dels agents comunitaris era **l'acció social** (com ara casals, centres cívics, serveis comunitaris).

Fig.2.4.3 Col·lectiu destinatari

(n = 22) Més d'una resposta

	%
Gent gran	100 %
Persones en risc d'exclusió	23 %
Dones	18 %
No respon	0 %
	141 %

- **Totes les actuacions anaven adreçades al col·lectiu de la gent gran**, i en un grau més baix, a les persones en risc d'exclusió i les dones.

Fig.2.4.4 Tipus de vinculació

(n = 22) Més d'una resposta

	%
Oferta d'activitats	64 %
Detecció	36 %
Difusió i sensibilització	32 %
Cessió d'espai (per fer una activitat)	14 %
Coordinació *	9 %
Voluntariat	5 %
	159 %

- **Dues tercers parts** dels agents comunitaris van **oferir activitats**.
- Tan sols **una tercera part** van detectar de persones grans amb soledat no desitjada.

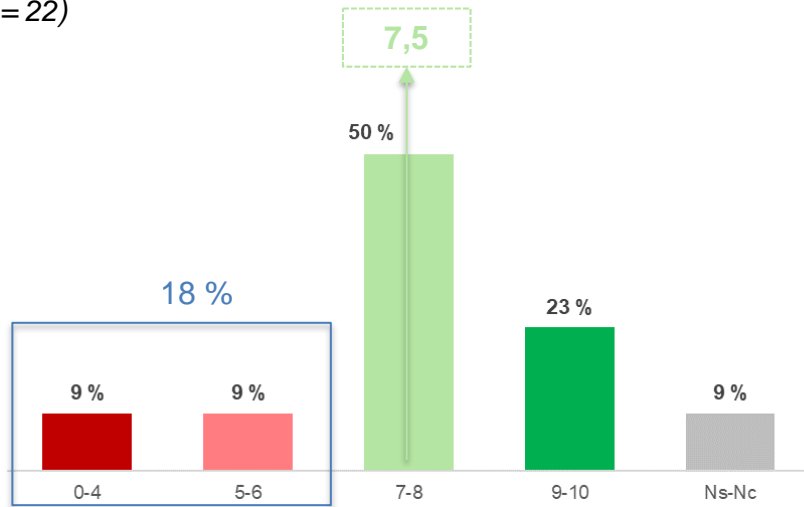
* Coordinació amb el territori / amb referents del programa Nexes

Valoració del programa

Fig.2.4.5 *Valoració global del programa*

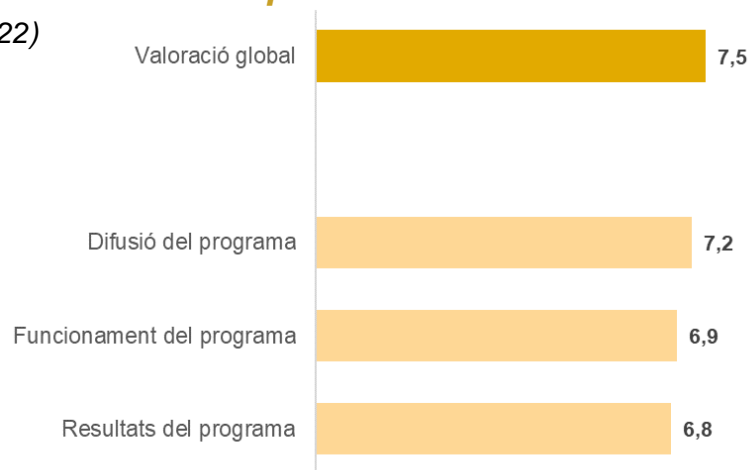
(n = 22)

- Els agents comunitaris enquestats van valorar el programa amb un **7,5**.
- El 18 % es va mostrar crític amb el programa i el va suspendre o el va valorar per sota del 6.
- La valoració dels agents comunitaris (7,5) va ser inferior a la de les persones participants (8,2).

Fig.2.4.6 *Valoració aspectes concrets*

(n = 22)

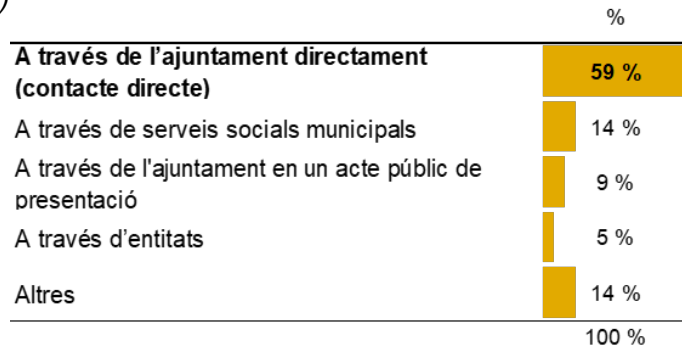
- Per àmbits concrets, la difusió del programa va ser valorada amb un 7,2 i el funcionament i els resultats per sota del 7.
- La valoració global va ser superior a la valoració d'aspectes concrets.

Difusió del programa

Fig.2.4.7 *Com han conegut el programa*

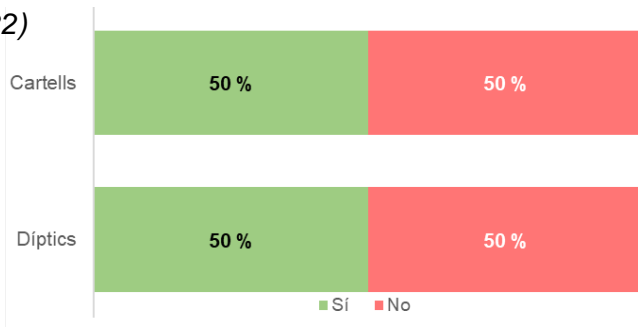
(n = 22)

- El principal canal de difusió del programa entre els agents enquestats va ser directament el **mateix ajuntament**.
- En un grau més baix, també van mencionar els serveis socials municipals.

Fig.2.4.8 *Accés al material de difusió*

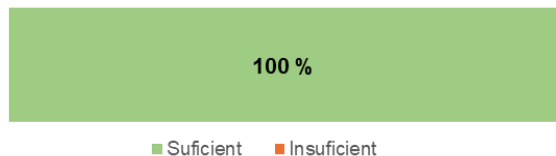
(n = 22)

- La meitat dels agents havia tingut accés tant a cartells com a díptics. L'altra meitat no hi havia tingut accés.

Fig.2.4.9 *Valoració de la informació rebuda a l'inici*

(n = 22)

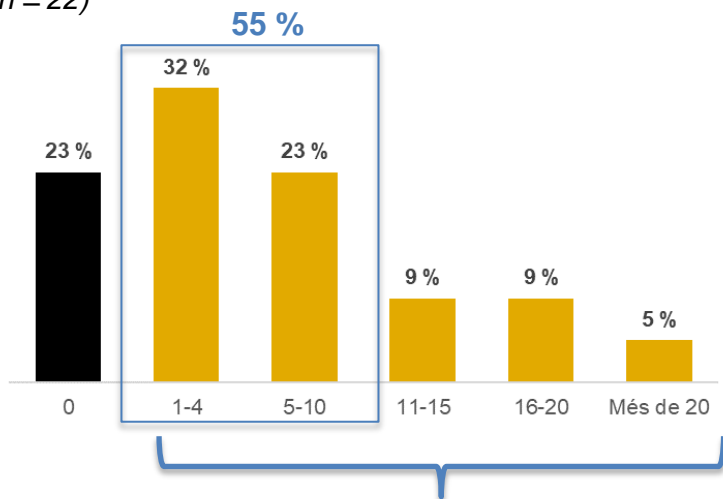
- Tots els agents comunitaris enquestats van qualificar de suficient la informació rebuda a l'inici del programa.

Difusió del programa

Fig.2.4.10 **Contacte amb persones participants**

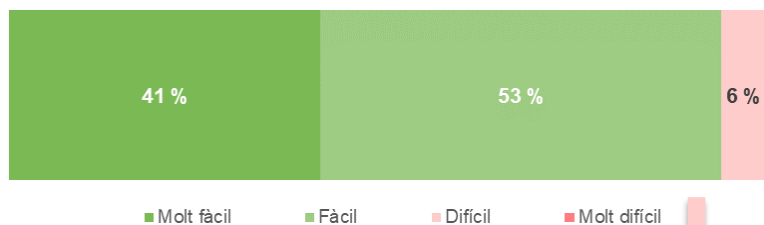
(n = 22)

- El **55 %** dels agents enquestats (12 agents) va tenir **contacte amb entre 1 i 10 persones participants**.
- El **23 %** dels agents enquestats (5 agents) **no va tenir contacte amb cap** persona participant.

Fig.2.4.11 **Valoració del contacte amb les persones participants**

(n = 17. Han tingut contacte amb participants)

- Dels agents enquestats que havien tingut contacte amb persones participants, **la gran majoria van valorar el contacte com a fàcil o molt fàcil (94 %)**.
- Un agent va assenyalar dificultats, relacionades amb la captació de persones.

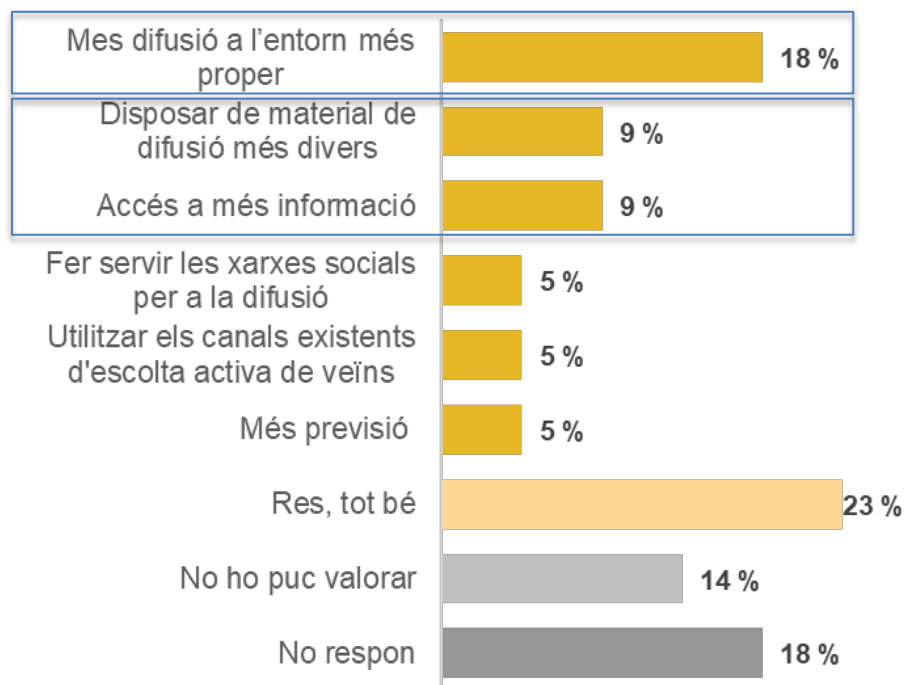
Dificultats per captar persones

Difusió del programa

Fig.2.4.12 **Propostes de millores en la difusió**

(n = 22) Més d'una resposta

- El 55 % dels agents no va fer cap proposta concreta per millorar la difusió del programa.
- Els agents comunitaris que sí que van concretar alguna proposta, van apuntar **sobretot a la difusió a l'entorn més proper.**

«Més informació per les porteries»

«Adaptar-se al terreny en què s'ha d'aplicar, cada barri necessita respostes específiques»

- Es van referir també a poder **disposar de material de difusió més divers i a poder accedir a més informació.**

«L'accés al material de difusió»

«Més material de difusió»

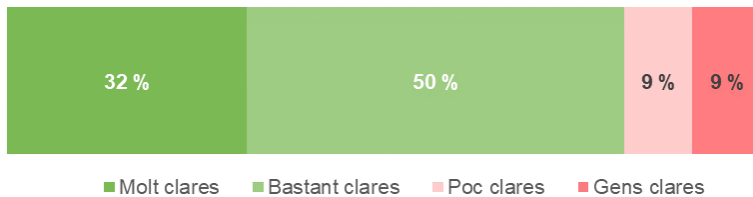
En aquest sentit, cal destacar que el 50 % dels agents enquestats no havia tingut accés a cartells i díptics del programa (Vegeu la figura 2.4.8 Accés al material de difusió. Difusió del programa)

Funcionament del programa

Fig.2.4.13 **Valoració de la claredat de les accions a dur a terme**

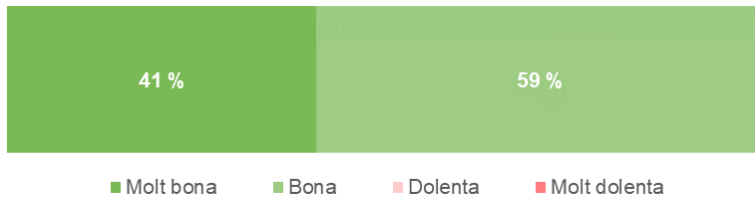
(n = 22)

- Durant el programa, la gran majoria dels agents enquestats (82 %) va tenir clares les accions que podrien dur a terme.
- El 18 % dels agents enquestats van considerar que les accions eren poc o gens clares.

Fig.2.4.14 **Valoració de la comunicació amb l'equip professional del programa Nexes**

(n = 22)

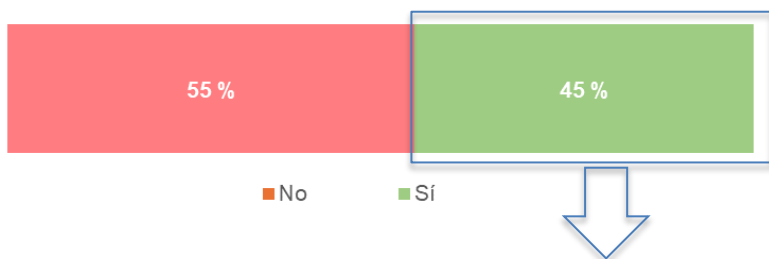

- Tots els agents enquestats van valorar positivament la comunicació amb l'equip professional del programa.

Funcionament del programa

Fig.2.4.15 **Contacte amb els serveis socials municipals en relació amb el programa Nexes** (n = 22)

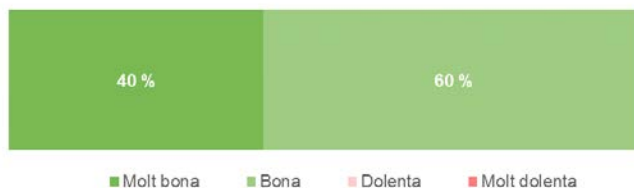

- Més de la meitat dels agents enquestats (55 %) no va tenir cap contacte amb els serveis socials municipals en relació amb el programa Nexes.

Motius per què s'han comunicat (n = 10)

- Els que sí que hi havien tingut contacte s'hi van comunicar per temes referents a:
 - La captació i derivació de les persones
 - La difusió del programa
 - L'organització d'activitats,
 - El seguiment de casos
 - La resolució de dubtes

Fig.2.4.16 **Valoració de la comunicació amb els serveis socials municipals** (n = 10)

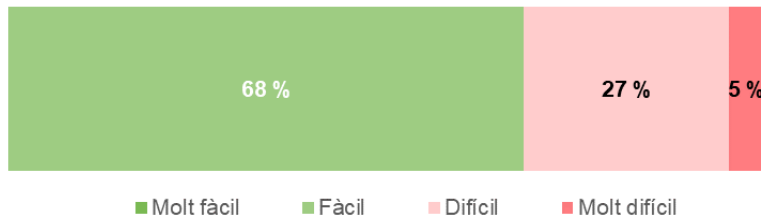

- Tots els agents que havien tingut contacte amb els serveis socials van valorar positivament la comunicació.

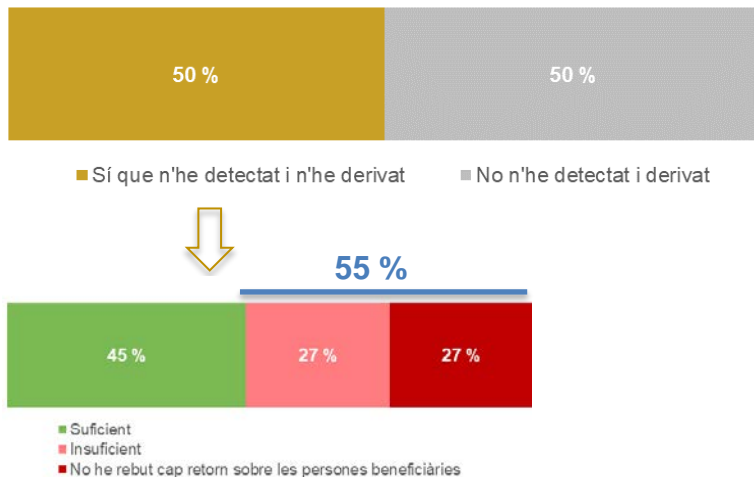
Funcionament del programa

Fig.2.4.17 **Valoració de la detecció de casos** (n = 22)

- **Dues terceres parts dels agents enquestats (15 agents) van valorar com a fàcil detectar els casos de soledat no desitjada entre les persones grans.**
- **Un terç (7 agents) ho van valorar com a difícil.**

Fig.2.4.18 **Valoració del retorn de l'equip professional de Nexes sobre l'evolució de les persones participants** (n = 22)

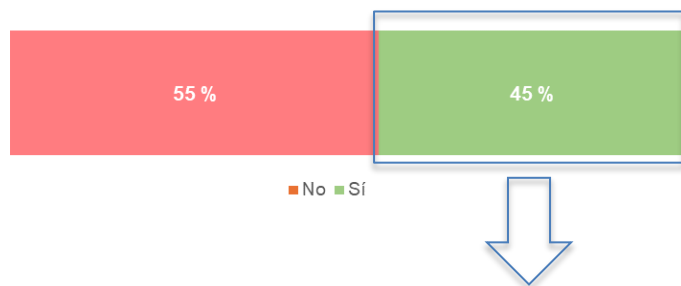

- La meitat dels agents enquestats no van detectar persones participants ni les van derivar.
- Entre els agents que sí que en van detectar i derivar, el **55 % es van mostrar insatisfets amb el retorn rebut de l'equip professional de Nexes sobre l'evolució de les persones participants** (ja fos perquè valoraven el retorn com a insuficient o directament no van rebre cap retorn).

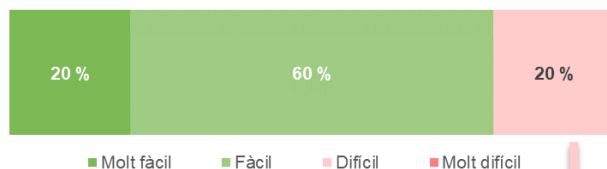
Funcionament del programa

Fig.2.4.19 **Disponibilitat en la seva oferta d'alguna activitat en què han participat persones derivades del programa Nexes** (n = 22)

- El 45 % dels agents enquestats (10) van organitzar o oferir alguna activitat en què havien participat persones derivades del programa Nexes.
- Ara bé, en més de la meitat dels casos (12 agents) no havien fet activitats en què haguessin participat persones derivades de Nexes.

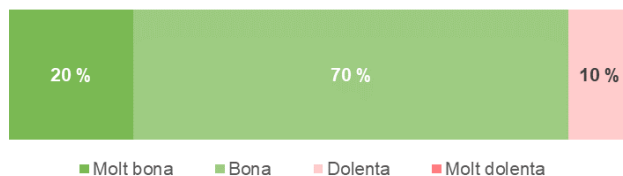
Fig.2.4.20 **Valoració de la integració de persones grans en situació de soledat no desitjada en les activitats** (n = 10)

- Entre els agents que sí que havien ofert alguna activitat, la majoria van valorar com a fàcil o molt fàcil integrar-hi les persones grans en situació de soledat no desitjada.

manca de confiança
dificultats de socialització de les persones grans

Fig.2.4.21 **Valoració de l'equip professional de Nexes de la integració de les persones beneficiàries en les activitats** (n = 10)

- El 90 % dels agents enquestats van valorar positivament la tasca de l'equip professional en la integració de les persones en les activitats. La valoració negativa feia referència a la manca de retorn sobre l'evolució de la persona beneficiària.

Funcionament del programa

Fig.2.4.22 **Propostes de millora respecte al funcionament del programa**

(n = 22). Més d'una resposta

- Per millorar el funcionament del programa, els agents enquestats van proposar **principalment millorar la coordinació per facilitar la derivació i el seguiment** de persones ja detectades per serveis socials, per poder incloure-les en el programa.

«Coordinació amb les persones que tenen detectades a Serveis Socials en situació de solitud no desitjada»

«Poder realitzar intervencions amb aquelles persones detectades (més greus o en situacions més difícils) que no s'han vinculat a Nexes»

«Poder saber més context de les persones per trobar activitats que realment s'adeqüin a elles»

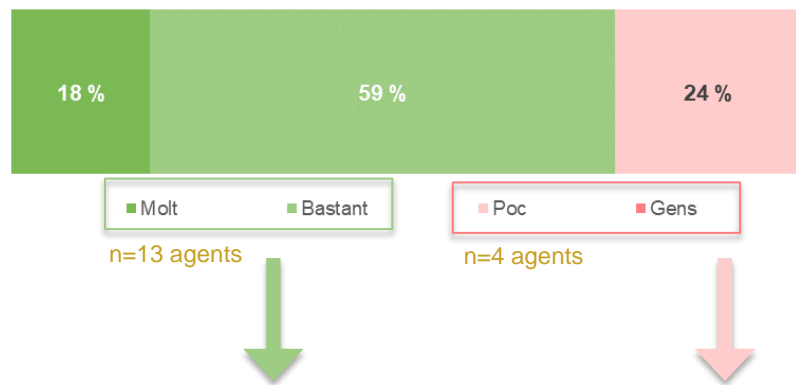
- També van proposar **fomentar la participació dels agents i, com ja havien apuntat, millorar la difusió del programa.**

«Ens agradaria participar més activament»
«Buscar més moments de participació»

Resultats del programa

Fig.2.4.23 **En quina mesura el programa ha beneficiat les persones participants** (n = 17 Han tingut contacte amb participants). Més d'una resposta

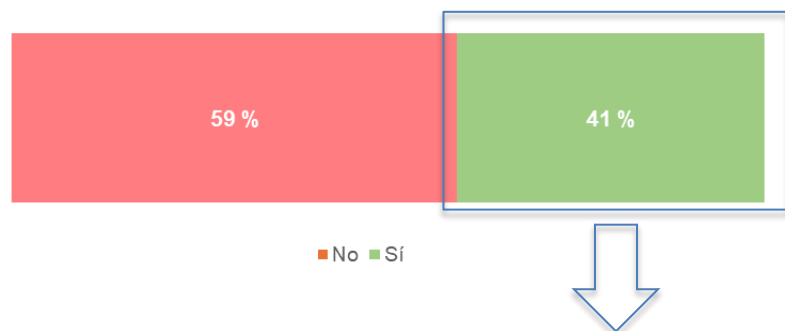
- Tres quartes parts dels agents enquestats van considerar que el programa havia beneficiat les persones que sentien soledat no desitjada.

- Els agents enquestats que van dir que havia beneficiat **molt** o **bastant** les persones beneficiàries (76 %), ho van afirmar pels motius següents:
 - Als participants se'ls facilitaven recursos per sortir de la soledat.
 - Havien trobat un espai de suport i xarxa.
 - Havien creat vincles amb altres persones
- Els agents enquestats que van dir que havia beneficiat **poc** o **gens** les persones beneficiàries (24 %), ho van afirmar pels motius següents:
 - No es duïen a terme accions de seguiment.
 - Les persones beneficiàries ja participaven en activitats i costava arribar a les persones que no participen en res.

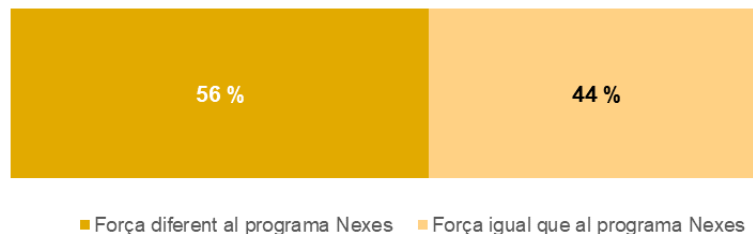
Resultats del programa

Fig.2.4.24 **Participació en altres programes de detecció i atenció de soledat no desitjada**
(n = 22)

- La majoria d'agents enquestats (13) no havien participat abans en programes de detecció i atenció a persones grans en situació de soledat no desitjada.

Fig.2.4.25 **En comparació amb el programa Nexes, la participació en el programa anterior va ser...**
(n = 9. Havia participat en altres programes)

- Dels 9 agents que havien participat en altres programes de detecció de soledat no desitjada prèviament, **4 agents van qualificar la seva participació com a força igual i 5 com a força diferent**.
- Les diferències principals van ser que: **podien derivar casos, eren programes més consolidats en el territori i eren més pròxims al territori.**

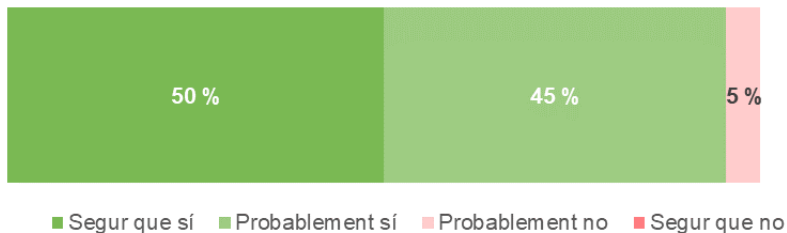
Resultats del programa

Fig.2.4.26 **Valoració de la dedicació de temps al programa**
(n = 22)

- Gairebé tres quarts parts dels agents comunitaris enquestats van valorar que la seva dedicació al programa havia estat ajustada a la prevista, mentre que el 27 % la va considerar inferior. Cap agent comunitari va dedicar-hi més temps del previst inicialment.

Fig.2.4.27 **Participació futura en el programa**
(n = 22)

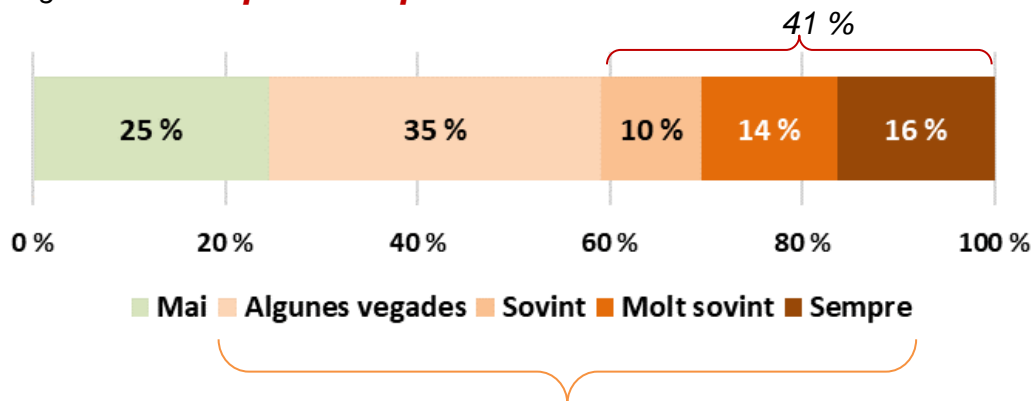
- El 95 % dels agents comunitaris enquestats tornarien a participar en el programa.

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

3.1. Percepció de la soledat a l'inici del programa i motius

Fig.3.1.1 **Amb quina freqüència s'ha sentit sol/a durant l'últim any?** (n = 355)

- El **25 %** de les persones no es van sentir soles **mai** durant l'últim any.
- El **41 %** de les persones s'havien sentit soles **sovint, molt sovint o sempre**.

Fig. 3.1.2 **Per quin motiu s'ha sentit sol/a durant l'últim any?** (més d'una resposta) (n = 224)

He perdut la parella	52 %
No em sento animat/da per a relacionar-me	27 %
He perdut persones properes o amistats	20 %
No puc sortir de casa	17 %
No em sento bé amb la gent	13 %
No conec ningú	11 %
No m'agraden els serveis, ni les activitats	5 %
Prefereixo estar sol/a	3 %
No vull sortir de casa	3 %
No tinc diners per pagar les activitats	3 %
No ho sap / no contesta	1 %

El **motiu principal** per sentir-se sols va ser la **pèrdua de la parella** (52 %).

Altres motius destacats van ser **no sentir-se animats per relacionar-se** (27 %), la **pèrdua de persones properes o amistats** (20%) i **no poder sortir de casa** (17 %).

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Fig.3.2.1 **Ítems de l'escala de soledat de De Jong Gierveld**

1. Sempre hi ha algú amb qui puc parlar dels meus problemes diaris (S)
2. Trobo a faltar un bon amic/ga (E)
3. Sento una sensació de buit al meu voltant (E)
4. Hi ha prou gent a la qual puc recórrer en cas de necessitat (S)
5. Trobo a faltar la companyia d'altres persones (E)
6. Crec que el meu cercle d'amistats és massa limitat (E)
7. Tinc molta gent en qui confiar completament (S)
8. Hi ha prou gent amb qui tinc una amistat molt estreta (S)
9. Trobo a faltar tenir gent al meu voltant (E)
10. Em sento abandonat/da sovint (E)
11. Puc comptar amb els meus amics/gues sempre que els/les necessito (S)

Punts Soledat Emocional (E) --> "Sí" o "Més o menys". Màxim 5
Punts Soledat Social (S) --> "No" o "Més o menys". Màxim 6
Punts Soledat. Màxim 11

	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No
	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No

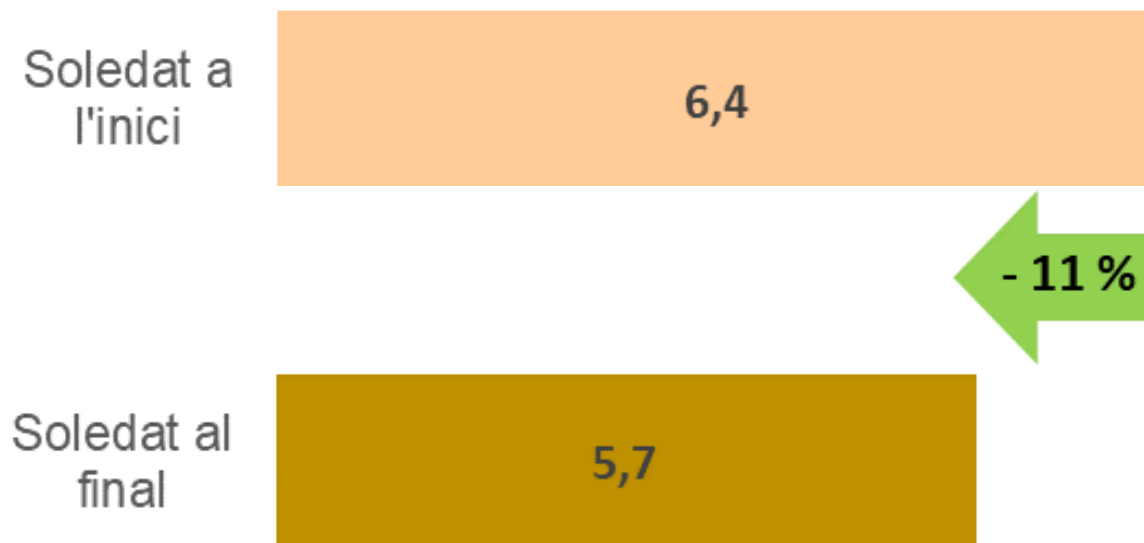
Soledat Emocional: produïda per l'absència de persones estimades, de confiança o amb les quals es pot intimar.

Soledat Social: produïda per la manca o insuficiència de relacions o de sentiment de comunitat.

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Fig.3.2.2 **Soledat a l'inici i al final del programa i Variació en el nivell de soledat**
(n = 357)

Reducció de l'11 % en el nivell de soledat
(mesurat amb l'escala de soledat de De Jong Gierveld)

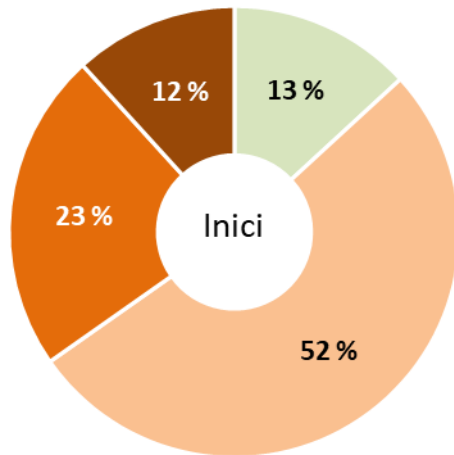
$$\text{Variació percentual} = \frac{\text{Soledat al final} - \text{Soledat a l'inici}}{\text{Soledat a l'inici}} \times 100$$

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Fig.3.2.3 **Soledat a l'inici del programa**

(n = 357)

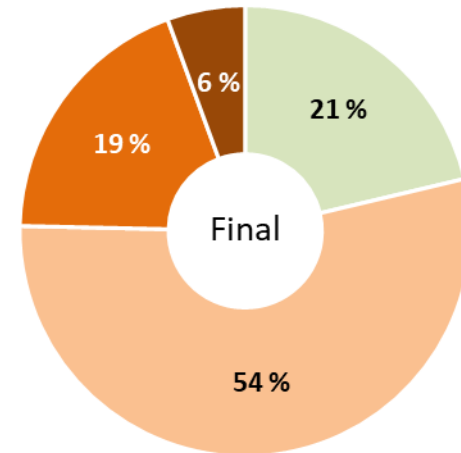

■ No ■ Moderada ■ Severa ■ Molt severa

- Un **52 %** presentava soledat moderada
- Un **23 %** presentaven soledat severa
- Un **12 %** soledat molt severa.
- Un **13 %** no presentaven soledat.

Fig.3.2.4 **Soledat al final del programa**

(n = 357)

■ No ■ Moderada ■ Severa ■ Molt severa

- Un **54 %** presentaven soledat moderada
- Un **19 %** presentaven soledat severa
- Un **6 %** soledat molt severa.
- Un **21 %** no presentaven soledat.

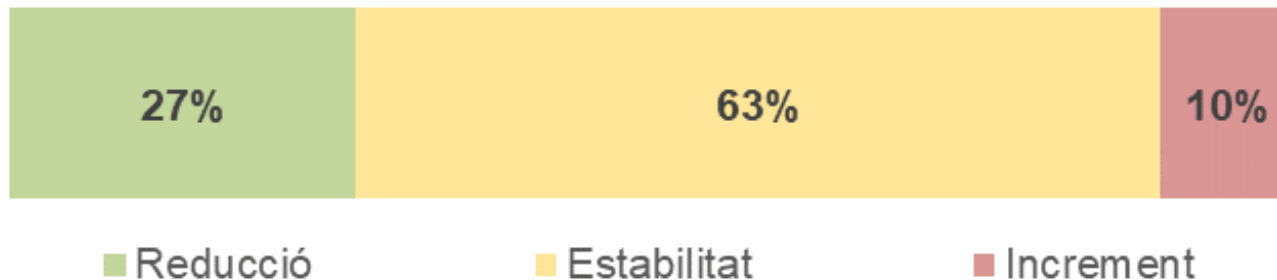

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Variació en el nivell de soledat

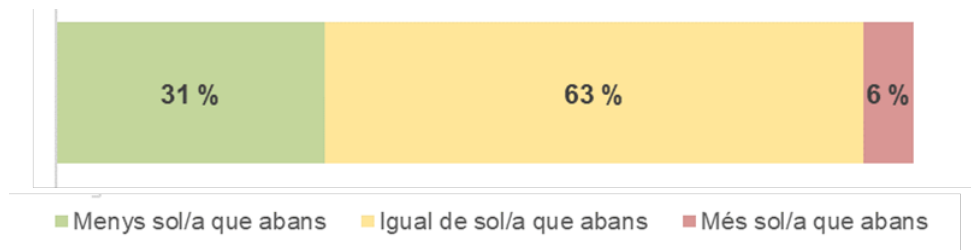
Fig.3.2.5 *Distribució de persones participants, segons el tipus de variació en el nivell de soledat* (n = 357)

Després de participar en el programa,
**6 de cada 10 persones van mantenir estable el nivell de soledat (63 %),
i gairebé 3 de cada 10 el van reduir (27 %).**
1 de cada 10 es va sentir més sola que abans (10 %).

Nota: Es considera que el nivell de soledat (mesurada amb l'escala de De Jong Gierveld) s'ha mantingut estable si la variació ha estat inferior a +/-1 punt (sobre un total d'11 punts).

Fig. 2.3.23 *Després de participar en el programa vostè se sent...*

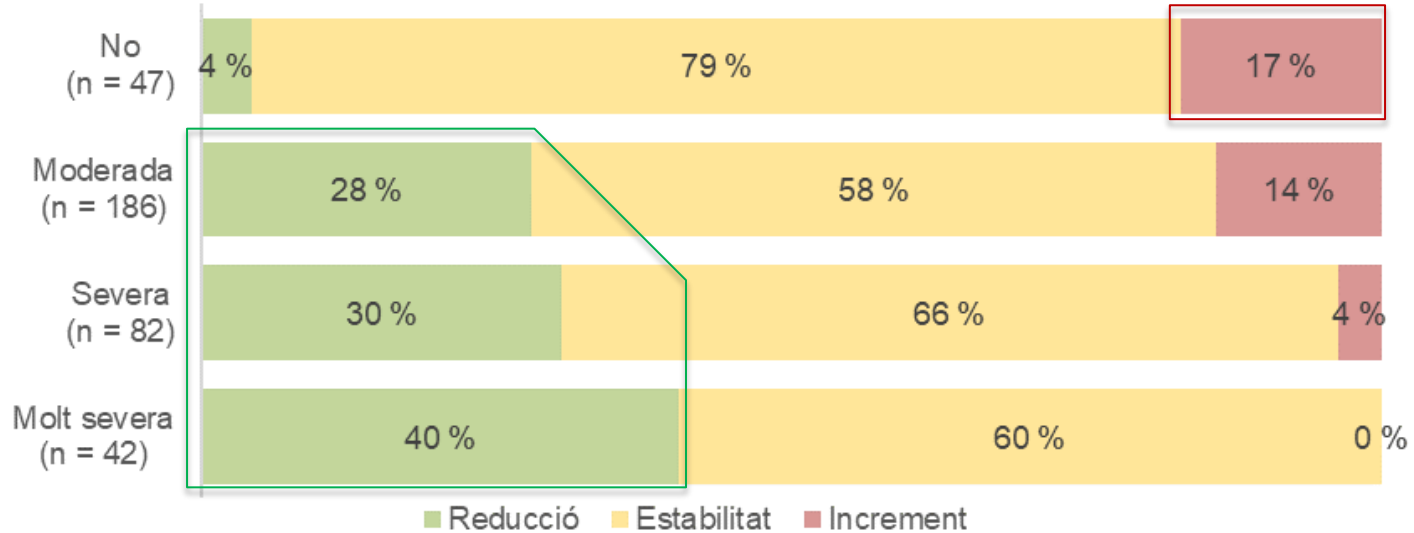

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Variació en el nivell de soledat

Fig.3.2.6 *Distribució de persones participants segons tipus de variació en el nivell de soledat* (n = 357)

- **Entre el 28 % i el 40 % de les persones amb soledat inicial** (moderada, severa, o molt severa) van tenir una **reducció de la soledat** en finalitzar el programa.
- En canvi, el **17 % de les persones sense soledat inicial** van tenir un **increment de la soledat** en finalitzar el programa.

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Soledat inicial i variació en el nivell de soledat

Fig.3.2.7 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per sexe**

	N	Soledat inicial	Variació
Dona	266	6,2	-11 %
Home	91	6,9	-11 %
Total	357	6,4	-11 %

- La soledat inicial de les dones era inferior a la dels homes.
- No hi va haver diferències en la reducció de la soledat entre dones i homes.

Fig.3.2.8 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per edat**

	N	Soledat inicial	Variació
65-74	81	7,4	-15 %
75-85	199	6,0	-10 %
>85	69	5,9	-6 %
Total	349	6,4	-11 %

- Com menys edat, el nivell de soledat inicial era més elevat.
- I també **com menys edat, la reducció de la soledat va ser menor.**

* Atès el baix nombre de persones menors de 65 anys (8), no s'han inclòs en l'anàlisi.

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Soledat inicial i variació en el nivell de soledat

Fig.3.2.9 Soledat inicial i Variació en el nivell de soledat: **per estat civil**

	N	Soledat inicial	Variació
Casat/da	53	4,4	-15 %
Solter/a	25	6,7	-2 %
Separat/da	36	7,6	-10 %
Divorciat/da	40	7,9	-10 %
Vidu/a	203	6,4	-12 %
Total	357	6,4	-11 %

- Les persones casades tenien un nivell de soledat inicial menor en comparació amb la resta d'estats civils.
- Hi va haver **reducció de soledat més gran en les persones casades**. En el cas de les persones solteres pràcticament no hi va haver reducció de la soledat.

Fig.3.2.10 Soledat inicial i Variació en el nivell de soledat: **segons si viu sol/a o no**

	N	Soledat inicial	Variació
No viu sol/a	79	5,3	-13 %
Viu sol/a	278	6,7	-11 %
Total	357	6,4	-11 %

- Les persones que no vivien soles tenien un nivell de soledat inicial inferior en comparació amb les que vivien soles.
- També hi va haver una reducció més gran de soledat en les persones que no vivien soles.

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Soledat inicial i variació en el nivell de soledat

Fig.3.2.11 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per nivell d'estudis**

	N	Soledat inicial	Variació
Sense estudis	168	6,6	-12 %
Primaris	132	5,9	-6 %
Secundaris	44	7,4	-15 %
Total	344	6,4	-11 %

* Atès el baix nombre de persones amb estudis de llicenciatura (13), no s'han inclòs en l'anàlisi.

- No es va observar una relació entre la soledat inicial i el nivell d'estudis.
- Tampoc es va observar cap relació entre la reducció de la soledat i el nivell d'estudis.

Fig.3.2.12 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per autopercepció de la salut**

	N	Soledat inicial	Variació
Salut molt bona / Bona	109	4,4	-10 %
Salut regular	169	6,8	-16 %
Salut dolenta / Molt dolenta	79	6,7	-4 %
Total	357	6,4	-11 %

- Les persones que perceben la seva salut «molt bona o bona» tenien un nivell de soledat inferior en relació amb les que la perceben «regular» o «dolenta o molt dolenta»
- Hi va haver **una reducció de la soledat més gran en les persones amb una autopercepció de salut «regular», i «molt bona o bona».**

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

Soledat inicial i variació en el nivell de soledat

Fig.3.2.13 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per escala TSO**

	N	Soledat inicial	Variació
Absència de problema social (0-12)	188	5,2	-12 %
Risc de problema social (13-15)	50	8,5	-12 %
Problema social (16-25)	119	7,4	-10 %
Total	357	6,4	-11 %

- Les persones amb «absència de problema social» tenien un nivell de soledat inicial menor.
- No es van identificar diferències significatives en la reducció de la soledat segons l'escala TSO.

Fig.3.2.14 Soledat inicial i variació en el nivell de soledat: **per temps d'intervenció**

	N	Soledat inicial	Variació
De 3 a 5 mesos	117	6,2	-7 %
De 6 a 8 mesos	149	6,3	-11 %
De 9 a 11 mesos	76	6,9	-18 %
Total	342	6,4	-11 %

- Els nivells de soledat inicial de les persones participants van ser similars independentment del temps d'intervenció que van fer després (lleugerament superior en les persones amb tractament de 9 a 11 mesos).
- **Com més mesos d'intervenció, la reducció de la soledat va ser més gran.**

* Donat el baix nombre de persones amb menys de 3 mesos de tractament (7) o 12 i 13 mesos (8), no s'han inclòs a l'anàlisi.

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

Conclusions a partir de les preguntes d'avaluació

Avaluació de la implementació*

Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil van tenir? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? ** Hi va haver diferències de sexe?

Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? ** Com van valorar els resultats?

Avaluació de l'impacte

Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

* Fora del marc de l'avaluació, el Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social va copsar la valoració dels **ens locals** participants en una sessió grupal el 26 de novembre de 2024.

** Van fer un valoració de **l'equip professional de l'entitat prestadora** tant les persones participants com els agents comunitaris.

Com va ser la derivació de les persones participants?

- Hi va haver **notables dificultats per identificar a les persones participants en el programa**: tan sols un 24 % de les persones derivades inicialment van participar fins al final del programa.
- La desconfiança en el programa, la manca d'interès i els problemes de salut van ser els motius principals de no voler participar-hi.
- **El 65 % de les persones** que van participar en el programa eren derivades de **serveis socials**, el 8 % del CAP i el 14 % d'altres serveis o equipaments públics.
- Les persones **procedents d'agents comunitaris i del padró** van ser **residuals** (4 % i 3 %, respectivament).

Quina durada va tenir la intervenció de les persones participants?

- Les **entrevistes inicials** es van fer **al llarg de 10 mesos**, entre juliol de 2023 i abril de 2024. Les entrevistes de tancament es van fer entre juny i setembre de 2024.
- El **temps d'intervenció** de les persones participants va ser **molt variat**: el 65 % de les persones va fer entre 3 i 8 mesos d'intervenció. El **temps mitjà** d'intervenció va ser de **7 mesos**.

Quin perfil van tenir les persones participants?

- **3 de cada 4 persones** que van participar en el programa van ser **dones**, amb una mitjana d'edat de **79 anys**, i **gairebé el 80 % vivien soles**.
- Majoritàriament havien **nascut a la resta d'Espanya**, tenien **com a màxim estudis primaris** i eren **vídues**.
- A l'inici del programa, **la meitat** de les persones presentaven **soledat moderada**, i **un terç soledat severa o molt severa**. El 13 % no presentava soledat.
- Algunes de les persones participants, a **més a més de tenir soledat no desitjada**, **tenien altres limitacions**, com ara **un estat de salut dolent o molt dolent (22 %)**, **només es podien desplaçar acompanyades a les activitats quotidianes (18 %)**, o tenien un **risc o problema social** —mesurat en l'escala TSO— (47 %).
- Així mateix, una **quarta part** de les persones participants **tenien reconegut algun grau de dependència** (principalment el grau I), i una **tercera part tenien assignat algun recurs de dependència** (bàsicament de teleassistència, SAD o ambdós).
- D'altra banda, les **persones participants van manifestar tenir interessos molt variats** (entre els més assenyalats: mirar la televisió, seguit de passejar o fer excursions, llegir i xerrar).

Com van valorar el programa les persones participants?

- Les **persones participants** van mostrar una **satisfacció elevada** amb el programa (8,2 sobre 10).
- L'**oferta d'activitats** va ser l'aspecte que va agradar més a les persones participants. També van assenyalar l'**acompanyament** que havien rebut, en forma de visites i trucades, i el fet de **conèixer gent**.
- Com a **proposta de millora** van apuntar **ampliar la durada i la continuïtat del programa**.

Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora?

- Les **persones participants** van mostrar una **satisfacció molt elevada** amb l'**acompanyament de l'equip professional** del programa (9,1 sobre 10).
- L'**amabilitat i el bon tracte** van ser clarament els aspectes que van valorar més de l'equip professional que les va atendre, i també la **seva dedicació i seguiment**.

Hi va haver diferències de sexe?

- Com s'ha indicat abans, **3 de cada 4 persones** que van participar en el programa eren **dones**.
- La proporció de **dones que vivien soles** (80 %) va ser **superior** a la dels homes (70 %).
- La proporció de **vídues** (65 %) va ser **molt superior** a la de vidus (34 %).
- Les dones van valorar **lleugerament millor el seu estat de salut** (el 32 % el van valorar com a bo o molt bo) en comparació amb els homes (26 %). Ara bé, les dones tenien més por de caure (71 %) que els homes (49 %).
- La **soledat inicial de les dones participants** va ser **lleugerament inferior** (6,2 sobre 11 en l'escala de De Jong Gierveld) a la dels homes (6,9).
- Les **dones van valorar millor el programa i l'equip professional del programa** (8,3 i 9,2 sobre 10, respectivament) **que els homes** (7,8 i 8,7, respectivament).

Quin tipus d'agents va participar en el programa?

- L'àmbit d'actuació principal dels agents comunitaris era l'**acció social** (com ara casals, centres cívics o serveis comunitaris).

Quin rol van tenir els agents comunitaris en la implementació del programa?

- Es van constatar **notables dificultats per implicar els agents comunitaris**: dels 165 agents identificats inicialment, tan sols n'hi van participar 49.
- El **18 %** dels agents van considerar que **les accions a dur a terme eren poc o gens clares**.
- L'**actuació principal** dels agents comunitaris enquestats va ser l'**oferta d'activitats** (64 %). **Tan sols una tercera part va detectar persones participants**.
- El **55 %** dels agents enquestats va tenir **contacte amb entre 1 i 10 persones beneficiàries**. Ara bé, el **23 %** dels agents **no va tenir contacte amb cap persona participant**.
- **Menys de la meitat dels agents enquestats** (45 %) van tenir **contacte amb els serveis socials municipals** en relació amb el programa Nexes (i van qualificar la comunicació de forma positiva).

Com van valorar el programa els agents comunitaris?

- Els **agents comunitaris** van **valorar globalment** el programa amb un **notable** (7,5 sobre 10). El 18 % dels agents es va mostrar crític amb el programa i el va suspendre o el va valorar per sota del 6.
- Es van mostrar satisfets amb la seva participació en el programa Nexes: **el 95 % hi tornaria a participar.**

Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora?

- **Tots** els agents enquestats **van valorar positivament la comunicació amb l'equip professional** del programa.
- El **90 % dels agents** enquestats **van valorar positivament la tasca de l'equip professional en la integració de les persones a les activitats.**
- Entre els agents que sí que van detectar i derivar persones, el **55 % es va mostrar insatisfet amb el retorn rebut de l'equip professional de Nexes sobre l'evolució de les persones participants** (ja fos perquè valoraven el retorn com a insuficient o directament no van rebre cap retorn).

Com van valorar els resultats del programa els agents comunitaris?

- Els **agents comunitaris** van valorar els **resultats del programa** amb un **bé** (6,8 sobre 10), una valoració inferior a la seva valoració global del programa (7,5).
- **Tres quartes parts dels agents comunitaris** van considerar que el **programa havia beneficiat molt o bastant** les persones participants, perquè facilitava recursos per sortir de la soledat, generava un espai de suport i xarxa, i creava vincles amb altres persones.
- Per contra, **una quarta part dels agents** va considerar que el **programa havia beneficiat poc o gens** les persones participants, perquè no es duïen a terme accions de seguiment i perquè no s'arribava a les persones que no participen en cap altra activitat.

Quin impacte va tenir el programa en les persones participants?

- El programa va tenir un **impacte positiu** en les persones participants: en finalitzar el programa, les persones participants van tenir una **reducció mitjana de l'11 % del seu nivell de soledat inicial**.
- Entre l'inici i el final del programa, **6 de cada 10 persones van mantenir estable el nivell de soledat**, i van indicar que això era degut principalment al fet que la situació que els generava malestar no havia canviat.
- Així mateix, gairebé **3 de cada 10 persones van tenir una reducció del nivell de soledat**, i van manifestar que això era degut al fet que tenien més relacions socials, feien més activitats i tenien un estat d'ànim millor.
- **1 de cada 10 persones** es va sentir més sola que abans, i ho va atribuir principalment a l'estat de salut (que ja era dolent o bé havia empitjorat).

En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

- **Com més mesos d'intervenció, la reducció de la soledat va ser més gran.**
- Les persones **entre 65 i 74 anys**, les persones **amb una salut molt bona, bona o regular**, i les **persones casades** van tenir una **reducció més gran de la soledat**.
- No hi va haver diferències en la reducció de la soledat entre dones i homes.
- **Entre el 28 % i el 40 % de les persones amb soledat inicial** (moderada, severa, o molt severa) van tenir una **reducció de la soledat** en finalitzar el programa.
- En canvi, el **17 % de les persones sense soledat inicial** van tenir un **increment de la soledat** en finalitzar el programa.

En relació amb la derivació de les persones participants

- Tenir present que un **contacte inicial telefònic amb una persona sense un coneixement previ** del programa pot generar **desconfiança** i un rebuig a participar-hi. En aquest sentit, l'ús del **padró** té limitacions significatives.
- **Plantejar-se identificar les persones a través de recursos de dependència ja assignats** (una tercera part de les persones participants tenien assignat algun recurs de dependència, principalment teleassistència, SAD o ambdós).
- **Potenciar la difusió** del programa **a través dels serveis socials i el CAP**, que poden ser una bona manera de donar informació sobre els beneficis del programa i superar la barrera de la desconfiança de les persones.

En relació amb la selecció de les persones participants

- **No incloure persones sense soledat no desitjada**, que no són el col·lectiu diana del programa.
- Tenir en compte que **els problemes de salut** (física o mental) de les persones participants poden ser un **element clau en l'abandonament del programa**.
- Tenir presents **altres programes públics o d'entitats que treballin en el territori** amb persones amb soledat no desitjada **per evitar superposicions i disfuncions**.

En relació amb la identificació i el rol dels agents comunitaris

- **Demandar als ens locals** que participin més activament en la **identificació i implicació dels agents comunitaris**.
- **Incrementar la difusió** del programa entre els agents comunitaris, i **explicar-los de forma detallada els diversos tipus de tasques** que poden dur a terme.
- Reflexionar sobre el **rol** que han de tenir els diversos tipus d'agents comunitaris **més enllà de fer activitats**, tenint en compte el seu caràcter voluntari. En funció de les característiques dels agents comunitaris, es poden preveure diverses formes de participació.
- Tenir present que **alguns tipus d'agents comunitaris tenen una capacitat limitada per detectar persones** amb situació de soledat no desitjada. Dotar els agents de més eines i formació per a la detecció proactiva d'aquestes persones.
- **Potenciar la coordinació entre els agents comunitaris i els serveis socials municipals**, per tal de facilitar la detecció i derivació de persones amb soledat no desitjada, i que puguin rebre un retorn sobre la seva tasca.

En relació amb les activitats del programa

- Identificar **diversos perfils de persones participants**, i definir **activitats que s'adaptin als diferents perfils i interessos** de les persones participants.
- **Proposar activitats properes als domicilis** de les persones participants, i tenir en compte que **algunes persones necessiten acompanyament en els desplaçaments**.
- **En casos de persones amb graus de dependència elevats**, les **trucades telefòniques** (i no activitats fora del domicili) poden ser una manera de reduir la seva soledat.

En relació amb la durada i la continuïtat del programa

- **Concentrar les entrevistes inicials al principi del programa**, per tal que el **temps d'intervenció sigui més gran**.
- **Preveure una durada àmplia del programa**, tenint en compte que l'impacte en la reducció de la soledat és superior si hi ha més temps d'intervenció, i per donar resposta a la sol·licitud principal de les persones participants.
- **Preveure com donar continuïtat a la intervenció en persones amb soledat no desitjada**. És previsible que, en finalitzar el programa, les persones tornin als nivells de soledat inicials si no continuen mantenint la xarxa de vincles amb els agents comunitaris.

0. Resum executiu

1. Introducció

2. Avaluació de la implementació

2.1. Dades generals

2.2. Perfil de les persones participants

2.3. Valoració de les persones participants

2.4. Valoració dels agents comunitaris

3. Avaluació de l'impacte

3.1. Percepció de la soledat i motius

3.2. Impacte en la soledat no desitjada

4. Conclusions i recomanacions

5. Annexos

5.1. Relació d'ens locals participants

5.2. Entrevista inicial a persones participants

5.3. Entrevista de tancament a persones participants

5.4. Enquesta de valoració a agents comunitaris

6. Referències bibliogràfiques

5.1: Relació d'ens locals participants

Ens locals participants	Comarca	Entrevistes inicials	Entrevistes finals
Ajuntament de Cerdanyola del Vallès	Vallès Occidental	22	19
Ajuntament de Cornellà de Llobregat	Baix Llobregat	14	12
Ajuntament del Prat de Llobregat	Baix Llobregat	6	4
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Barcelonès	23	18
Ajuntament de Manresa	Bages	47	30
Ajuntament de Mataró	Maresme	27	18
Ajuntament de Pineda de Mar	Maresme	36	31
Ajuntament de Premià de Mar	Maresme	13	10
Ajuntament de Sabadell	Vallès Occidental	10	7
Ajuntament de Sant Andreu de la Barca	Baix Llobregat	20	14
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Vallès Occidental	27	13
Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	Baix Llobregat	5	3
Ajuntament de Sant Pere de Ribes	Garraf	33	25
Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda	Vallès Occidental	15	11
Ajuntament de Terrassa	Vallès Occidental	50	40
Ajuntament de Viladecans	Baix Llobregat	11	7
Consell Comarcal de l'Anoia	Anoia	10	7
Consell Comarcal del Berguedà	Berguedà	42	19
Consell Comarcal del Maresme	Maresme	37	33
Consell Comarcal del Moianès	Moianès	35	29
Consell Comarcal del Vallès Oriental	Vallès Oriental	17	7
Consorti d'Osona de Serveis Socials	Osona	9	0
Total		509	357

5.2. Entrevista inicial a persones participants

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

ENTREVISTA INICIAL

1. IDENTIFICACIÓ PERSONA

Entrevistador/a	<input type="text"/>	Data entrevista	<input type="text"/>
Lloc naixement	☐ Al municipi ☐ A la comarca ☐ Resta de Catalunya ☐ Resta d'Espanya ☐ Estranger	Anys al municipi	<input type="text"/>
Estat civil	☐ Solter/a ☐ Separat/da ☐ Casat/da ☐ Divorciat/da ☐ Vidu/a ☐ Parella de fet	Viu sol/a:	☐ Sí ☐ No
		Nivell estudis	☐ Sense estudis ☐ Primaris ☐ Secundaris ☐ Universitaris
		Nº de fills/es (vius)	<input type="text"/>
Ha participat anteriorment en el programa Nexes?			☐ Sí ☐ No

2. ESCALA TSO, DE VALORACIÓ SÒCIOFAMILIAR

I1. Estructura i funció familiar

	Puntuació
Viu en parella i/o família i hi ha fills/es o altres que l'ajuden	1
Viu en parella i/o familiar d'edat similar, hi hagi o no fills/es o altres familiars que ajuden	2
Viu en parella i/o família amb dificultats de capacitat i/o disponibilitat i/o disposició per tenir-ne cura i/o que presta cures de llarga durada	3
Viu sol/a i hi ha fills/es o altres familiars que ajuden	4
Viu sol/a i hi ha fills/es o altres familiars amb dificultats de capacitat i/o disponibilitat i/o disposició per tenir-ne cura	4
Viu sol/a amb família distant (física o afectivament) o no hi ha familiars ni cuidadors/es	5
Falta de cures, amb o sense convivència amb els familiars	

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

I2. Contactes socials

	Puntuació
Contactes socials periòdics (més d'una vegada/setmana) fora del domicili i participació en xarxes àmplies de contactes/activitats	1
Contactes socials periòdics (més d'una vegada/setmana) fora del domicili amb familiars, veïns/es o altres persones, derivats de la realització d'activitats instrumentals (comprar, anar al banc, et.) o d'altres (visites mèdiques, etc.) que li són necessàries	2
Contactes socials periòdics (més d'una vegada/setmana) dins o fora del domicili només amb la família i/o amb un àmbit de relació restringit	3
Contactes socials puntuals (menys o igual a una vegada/setmana i/o irregulars) només al domicili amb la família i/o amb un àmbit de relació restringit	4
Sense contactes socials: no rep visites, no surt al carrer i/o aïllament social	5

I3. Ajuda necessitada i rebuda de la xarxa de recursos formals i/o informals en les activitats de la vida diària (AVD)

	Puntuació
No requereix ajuda	1
Requereix ajuda i la rep de la xarxa informal i/o formal i és suficient	2
Requereix ajuda i la rep en la seva major part d'una persona cuidadora externa (privada) i és suficient, independentment que estigui o no complementada per la xarxa informal i/o formal	3
Requereix ajuda i la rep de la xarxa informal i/o formal i és insuficient	4
Requereix ajuda i no té suport de la xarxa de recursos (formal/informal) i/o no es pot exercir	5

I4. Ingressos econòmics¹

	Puntuació
Més de dues vegades l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) (més 2 IPREM)	1
Entre una vegada i mitja i dues IPREM (entre 1,5 IPREM i 2 IPREM)	2
Entre una vegada i una vegada i mitja IPREM (entre 1 IPREM i 1,5 IPREM)	3
Igual o inferior a una vegada l'IPREM (menys 1 IPREM)	4
Sense ingressos fixes	5

	Any	IPREM Mensual	IPREM Anual (12 pagues)	IPREM Anual (14 pagues)
2022		579,02 €	6.948,24 €	8.106,28 €

5.2. Entrevista inicial a persones participants

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

3.2 Aspectes relatius a l'autonomia

Té algun problema respecte a...?

	SÍ	NO	En cas que SÍ, Quin?
Visió			
Oïda			
Intel·ligibilitat			
Comprensió			
Orientació espai-temps			
Control esfínters			
Mobilitat fina			
Mobilitat grossa			

Ha sol·licitat valoració de dependència?

Sí No No ho sé

Té el grau de dependència reconegut?

Sí Pendent de valoració No No ho sé

Data darrera valoració	
Grau reconegut	

Té algun recurs assignat derivat del grau de dependència?

Sí No En cas que SÍ, quin/s?

- Teleassistència
 Ajut a domicili
 Àpats a domicili
 Prestació econòmica
 Altres. Quin?

3.3 Participació social i interessos

Pertany a alguna associació, entitat o projecte de voluntariat o comunitari?

Sí Quin/a? No

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

Amb quina freqüència assisteix a?

	Mai / Ocasionalment	Almenys un cop al mes	Almenys un cop a la setmana	3-4 cops a la setmana	Cada dia	Persona que acompanya (si escau)
Casal Gent Gran						
Centre cívic						
Biblioteca						
Teatre						
Cinema						
Activitat esportiva						
Lloc de culte						
Altres. Quin?						

Aficions i interessos:

Quines aficions i interessos té?

☐ Veure la TV	☐ Esport / Activitat física
☐ Llegir	☐ Tenir cura d'animals
☐ Passejar / excursions	☐ Tenir cura d'un hort o jardí
☐ Fer treball manuals o fer labors	☐ Escriure
☐ Passa-temps / Jocs de Taula	☐ Altres
☐ Escollir la ràdio	

3.4. Factors que incideixen en la capacitat o l'estil de les relacions socials

Ús del Telèfon i altres aparells per a la comunicació

Té telèfon mòbil?

Sí No

Utilitza el telèfon mòbil?

Sí No En cas que SÍ, amb quina freqüència?

- Mai / ocasionalment
 Almenys un cop al mes
 Almenys un cop a la setmana
 3-4 cops a la setmana
 Cada dia

Té xarxes socials?

Sí No

Utilitza les xarxes socials?

Sí No En cas que SÍ, amb quina freqüència?

5.2. Entrevista inicial a persones participants

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

- Mai / ocasionalment
- Almenys un cop al mes
- Almenys un cop a la setmana
- 3-4 cops a la setmana
- Cada dia

Ús de mitjans de Transport (privat o públic)

Indicar l'ús principal

	A peu	A peu (només si l'acompanyen)	En transport públic	En transport públic (només si l'acompanyen)	En transport privat	En transport privat (només si l'acompanyen)	No es pot desplaçar
Pot anar al centre del municipi							
Pot desplaçar-se a altres municipis							
Pot desplaçar-se per a les activitats quotidianes							

Disposa de suport personal pels desplaçaments?

- Sempre
- Quasi sempre
- Mai

A tenir en compte en l'ús de transports:

Limitacions econòmiques

Té ingressos suficients per a les despeses de la vida diària?

- Sí
- No

Ha de deixar de fer o comprar coses que faria o compraria si tingués més diners?

- Sí
- No

Podria pagar el cost d'alguna activitat que li vingués de gust fer?

- Sí
- No

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat
Gerència de Serveis Socials

4. VALORACIÓ SOLEDAT

Tenia sentiment de soledat abans de la pandèmia?

- Mai
- Algunes vegades
- Sovint
- Molt sovint
- Sempre

Amb quina freqüència s'ha sentit sol/a durant l'últim any?

- Mai
- Algunes vegades
- Sovint
- Molt sovint
- Sempre

Si respon Algunes vegades, Sovint, Molt sovint o Sempre, per quin motiu?

Motiu (múltiple)	Notes (assenyalar com a màxim els tres principals)
No puc sortir de casa	
No vull sortir de casa	
No conec ningú	
No em sento animat/da per a relacionar-me	
No em sento bé amb la gent	
No m'agraden els serveis, ni les activitats	
No tinc diners per pagar les activitats	
Prefereixo estar sol/a	
Pèrdua de la parella	Des de quan?
Pèrdua de persones properes o amistats	
No sap/no contesta	

Té algun animal de companyia?

- Sí
- No

Observacions:

5.2. Entrevista inicial a persones participants

 Escales de Jung Gierveld (de detecció de soledat)

		S'ajusta a la seva realitat			Punt Total	Punt S.S	Punt S.E
		No	Més o menys	Sí			
1	Sempre hi ha algú amb qui puc parlar dels meus problemes diaris. (S)						
2	Trobo a faltar tenir un bon amic/a. (E)						
3	Sento una sensació de buit al meu voltant. (E)						
4	Hi ha prou gent a la qual puc recórrer en cas de necessitat. (S)						
5	Trobo a faltar la companyia d'altres pers. (E)						
6	Crec que el meu cercle d'amistats és massa limitat. (E)						
7	Tinc molta gent en qui confiar completament. (S)						
8	Hi ha prou gent amb qui tinc una amistat molt estreta. (S)						
9	Trobo a faltar tenir gent al meu voltant. (E)						
10	Em sento abandonat/da sovint. (E)						
11	Puc comptar amb els meus amics/a, sempre que els/les necessito. (S)						

Punts de Soledat Social

Punts soledat Emocional

Punts totals de soledat

- No soledat: 0 - 2 punts
- Soledat Moderada: 3 - 8 punts
- Soledat Severa: 9 - 10 punts
- Soledat Molt Severa: 11 punts

Observacions:

5.3. Entrevista de tancament a persones participants

ENTREVISTA DE TANCAMENT

A. Escala de Jong Gierveld (de detecció de soledat)

		S'ajusta a la seva realitat			Punt Total	Punt S.S	Punt S.E
		No	Més o menys	Sí			
1	Sempre hi ha algú amb qui puc parlar dels meus problemes diaris. (S)						
2	Trobo a faltar tenir un bon amic/a. (E)						
3	Sento una sensació de buit al meu voltant. (E)						
4	Hi ha prou gent a la qual puc recórrer en cas de necessitat. (S)						
5	Trobo a faltar la companyia d'altres pers. (E)						
6	Creo que el meu cercle d'amistats és massa limitat. (E)						
7	Tinc molta gent en qui confiar completament. (S)						
8	Hi ha prou gent amb qui tinc una amistat molt estreta. (S)						
9	Trobo a faltar tenir gent al meu voltant. (E)						
10	Em sento abandonat/da sovint. (E)						
11	Puc comptar amb els meus amics/a, sempre que els/les necessito. (S)						

Punts de Soledat Social

Punts soledat Emocional

Punts totals de soledat

- No soledat: 0 - 2 punts
- Soledat Moderada: 3 - 8 punts
- Soledat Severa: 9 - 10 punts
- Soledat Molt Severa: 11 punts

B. Qüestionari de valoració del programa

P1. Valoreu globalment el programa Nexes en què heu participat (0-10)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

P2. Què us ha agradat més del programa Nexes en què heu participat?

P3. Què en milloràrieu?

P4. Després de participar en el programa, creieu que us sentiu menys, igual o més sol/a que abans de començar?

- Menys sol/a que abans
 Igual de sol/a que abans
 Més sol/a que abans

P5. Per què us sentiu així? Què ha canviat (o no)?

P6. Valoreu globalment el seguiment/accompanyament de la professional (0-10)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

P7. Per què ho valoreu així?

P8. Per acabar, voleu afegir algun comentari?

5.4. Qüestionari de valoració dels agents comunitaris

ENQUESTA DE VALORACIÓ DELS AGENTS COMUNITARIS

DADES GENERAL S

- Codi de l'agent: AGENTCOMUNITARI-000000-00000
- Municipi del programa en què participeu (Desplegable municipis)
- Àmbit d'actuació principal
 - Veïnatge
 - Comerç de proximitat
 - Acció social
 - Comunitat religiosa
 - Educació
 - Esport
 - Voluntariat
 - Lleure
 - Cultura
 - Salut
 - Altres (Especifiqueu-ho)
- Tipus de vinculació amb el programa Nexes. Possibilitat de més d'una resposta
 - Difusió i sensibilització
 - Detecció
 - Oferta d'activitats
 - Voluntariat
 - Cessió d'espai (per fer una activitat)
 - Altres (Especifiqueu-ho)

VALORACIÓ DEL PROGRAMA NEXES

- Valoreu globalment el programa Nexes en què heu participat (0 = molt malament; 10 = molt bé).

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	No ho sap	No respon
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----------	-----------

- Valoreu també del 0 al 10, els aspectes següents del programa (0 = molt malament; 10 = molt bé):

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	No ho sap	No respon
Difusió del programa													
Funcionament del programa													
Resultats del programa													

DIFUSIÓ DEL PROGRAMA

- Com heu conegut el programa Nexes?
 - A través de l'ajuntament directament (contacte directe)
 - A través de l'ajuntament en un acte públic de presentació
 - A través d'entitats
 - A través de serveis socials municipals
 - A través de persones conegudes
 - Altres (especifiqueu-ho)

- Com valoreu la informació que va rebre a l'inici del programa Nexes?

Suficient
Insuficient

- (Si respon insuficient) Quina informació heu trobat a faltar?

- Heu tingut accés a material de difusió del programa Nexes?

Díptics: Sí / No
Cartells: Sí / No

- Heu tingut accés a d'altres materials de difusió?

Sí. Especifiqueu quins _____
No

- Amb quantes persones beneficiàries del programa heu tingut contacte? _____

- Com ha estat aquest contacte amb les persones beneficiàries?

Molt fàcil
Fàcil
Difícil
Molt difícil

- (Si respon difícil o molt difícil) Per què creieu que ha estat difícil?

- Quant a la difusió del programa, què en milloràrieu?

FUNCIONAMENT DEL PROGRAMA

- Durant el programa, heu tingut clares les accions que podríeu dur a terme?

Molt clares
Bastant clares
Poc clares
Gens clares

- Com ha estat la comunicació amb la professional referent del programa?

Molt bona
Bona
Dolenta
Molt dolenta

- (Si ha estat dolenta o molt dolenta) Per què ha estat dolenta o molt dolenta?

5.4. Qüestionari de valoració dels agents comunitaris

15. Heu tingut algun contacte amb els serveis socials municipals en relació amb el programa Nexes?

- Sí
- No

15.1. *(Si respon que sí) Per quins motius o temes us heu comunicat?*

15.2. *(Si respon que sí) Com valoreu la comunicació amb els serveis socials municipals?*

- Molt bona
- Bona
- Dolenta
- Molt dolenta

15.2.1. *(Si ha estat dolenta o molt dolenta) Per què ha estat dolenta o molt dolenta?*

16. Creieu que ha estat fàcil o difícil detectar els casos de soledat no desitjada entre les persones grans?

- Molt fàcil
- Fàcil
- Difícil
- Molt difícil

17. Si heu detectat i derivat persones per participar en el programa, com valoreu el retorn per part de la professional de Nexes sobre l'evolució de les persones beneficiàries?

- Suficient
- Insuficient
- No he rebut cap retorn sobre les persones beneficiàries
- No he detectat i derivat persones

18. Heu organitzat o disposeu en la vostra oferta d'alguna activitat en què han participat persones derivades del programa Nexes?

- Sí
- No *(passa a P19)*

18.1. *(Si respon que sí) Creieu que ha estat fàcil o difícil integrar persones grans en situació de soledat no desitjada en les vostres activitats?*

- Molt fàcil
- Fàcil
- Difícil
- Molt difícil

18.1.1. *(Si ha estat difícil o molt difícil) Per què ha estat difícil o molt difícil?*

18.2. Com valoreu la intermediació de les professionals de Nexes en la integració de les persones beneficiàries a les vostres activitats?

- Molt bona
- Bona
- Dolenta
- Molt dolenta

18.2.1. *(Si ha estat dolenta o molt dolenta) Per què ha estat dolenta o molt dolenta?*

19. Quant al funcionament del programa, què en milloràrieu?

RESULTATS DEL PROGRAMA

20. Segons la vostra opinió, en quina mesura el programa ha beneficiat les persones que senten soledat no volguda?

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

20.1. *(Respon molt o bastant) Per quin motiu creieu que ha beneficiat molt o bastant els participants?*

20.2. *(Respon poc o gens) Per quin motiu creieu que ha beneficiat poc o gens els participants?*

21. Havíeu participat abans en programes de detecció i atenció de persones grans en situació de soledat no volguda?

- Sí
- No

21.1. *(Si és que sí) En comparació amb el programa Nexes, com diríeu que va ser la vostra participació en el programa anterior?*

- Força igual que al programa Nexes
- Força diferent al programa Nexes

5.4. Qüestionari de valoració dels agents comunitaris

21.1.1. *(Si és força diferent)* Podríeu concretar per què dieu que va ser diferent?

22. La dedicació de temps al programa Nexes respecte al que teníeu previst ha estat...

- Superior a la prevista
- Ajustada a la prevista
- Inferior a la prevista

23. Tornaríeu a participar en futures edicions del programa Nexes?

- Segur que sí
- Probablement sí
- Probablement no
- Segur que no

23.1. *(Si és que segur que sí o probablement sí)* Quins aspectes de la vostra participació canviariéu?

23.2. *(Si respon que probablement no o segur que no)* Per quin motiu no tornaríeu a participar-hi?

24. Per acabar, voleu afegir algun comentari?

- 0. Resum executiu**
- 1. Introducció**
- 2. Avaluació de la implementació**
 - 2.1. Dades generals**
 - 2.2. Perfil de les persones participants**
 - 2.3. Valoració de les persones participants**
 - 2.4. Valoració dels agents comunitaris**
- 3. Avaluació de l'impacte**
 - 3.1. Percepció de la soledat i motius**
 - 3.2. Impacte en la soledat no desitjada**
- 4. Conclusions i recomanacions**
- 5. Annexos**
- 6. Referències bibliogràfiques**

Referencias bibliogràfiques

- BENET, E.; GARRIGA, M.; AMORÓS, M. «Avaluació de la implementació i aproximació a l'avaluació de l'impacte de l'edició pilot del programa Nexes 2021», 2022.
<https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/imce/comuns/gsam_informe_avaluacio_2019-2021_def_20220601.pdf> [Consulta: 17 setembre 2024]
- DAVIDSON, S.; ROSSALL, P. «Age UK Evidence Review: Loneliness in Later Lifer». Updated July 2015.
<https://www.ageuk.org.uk/globalassets/age-uk/documents/reports-and-publications/reports-and-briefings/health--wellbeing/rb_june15_loneliness_in_later_life_evidence_review.pdf> [Consulta: 27 setembre 2021]
- DAYKIN, N. [et al.]. «A conceptual review of loneliness across the adult life course (16+ years) Synthesis of qualitative studies». Whatworkswellbeing.org, 2019. <<https://whatworkswellbeing.org/resources/loneliness-conceptual-review/>> [Consulta: 4 octubre 2021]
- DE JONG-GIERVELD, J.; KAMPHULS, F. «The development of a Rasch-type loneliness scale». Applied Psychological Measurement, 1985 9(3), 289-299. <<https://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/102185/v09n3p289.pdf%3Bjsessionid%3D1E349236828325763E3E07CA56A40448?sequence%3D1>> [Consulta: 21 setembre 2021]
- DÍEZ, E. [et al.]. «Evaluación de un programa comunitario para reducir el aislamiento de personas mayores debido a barreras arquitectónicas». Gaceta Sanitaria, 2014; 28(5):386-388. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24923205>> [Consulta: 21 setembre 2021]
- DONOVAN, N. J.; BLAZER, D. «Social Isolation and Loneliness in Older Adults: Review and Commentary of a National Academies Report». The American Journal of Geriatric Psychiatry, 2020 Dec; 28(12): 1233-1244. Elsevier Public Health Emergency Collection <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7437541/>> [Consulta: 4 octubre 2021]
- FAKOYA, O. [et al.]. «Loneliness and social isolation interventions for older adults: a scoping review of reviews». BMC Public Health, 2020. <<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-020-8251-6>> [Consulta: 15 octubre 2021]
- HAGAN, R. [et al.]. «Reducing loneliness amongst older people: a systematic search and narrative review». Aging & Mental Health, 2014 18(6), 683-693. <<https://doi.org/10.1080/13607863.2013.875122>> [Consulta: 27 setembre 2021]
- HERNAN, M. J.; RODRIGUEZ, S. «Soledad no deseada en la ciudad de Madrid. Informe de resultados». Madrid, 2017. <https://fuencactiva.org/wp-content/uploads/2019/09/Soledad_ciudaddeMadrid.pdf> [Consulta: 4 octubre 2021]

Referencies bibliogràfiques

- JARVIS, M. [et al.]. «The effectiveness of interventions addressing loneliness in older persons: An umbrella review». *International Journal of Africa Nursing Services*, 2020; 12 (2020). <<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214139119300800>> [Consulta: 21 setembre 2021]
- LECOVICH, E. [et al.]. «Attendance in adult day care centers and its relation to loneliness among frail older adults». *International Psychogeriatrics*, (2012), p. 439-448. <https://www.researchgate.net/publication/51714738_Attendance_in_adult_day_care_centers_and_its_relation_to_loneliness_among_frail_older_adults> [Consulta: 28 setembre 2021]
- MOORE, S. [et al.]. «The Silver Line: Tackling loneliness in older People Evaluation. Research Report». Anglian Ruskin University, 2015. <<https://arro.anglia.ac.uk/582284/1/Evaluation%20of%20The%20Silver%20Line%20final.pdf>> [Consulta: 20 setembre 2021]
- NATIONAL ACADEMIES OF SCIENCES, ENGINEERING, AND MEDICINE. «Social Isolation and Loneliness in Older Adults: Opportunities for the Health Care System». National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 2020. <<https://doi.org/10.17226/25663>> [Consulta: 4 octubre 2021]
- ROBERTS, J. R. [et al.]. «Evaluation of an intervention targeting loneliness and isolation for older people in North Wales». *Perspectives in Public Health*. 2020 (vol. 140, núm. 3).
- SAITO, T. [et al.]. «Effects of a program to prevent social isolation on loneliness, depression, and subjective well-being of older adults: A randomized trial among older migrants in Japan». *Archives of Gerontology and Geriatrics*, núm. 55 (2012) p. 539-547. <<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0167494312000830>> [Consulta: 28 setembre 2021]
- SALA, E. «La soledat no desitjada durant la vellesa, un fenomen social». *Debats Catalunya Social*. Propostes des del tercer sector, 2020. <https://drive.google.com/file/d/1AQlOn4MAdAGKIEyD1Hru9BvR14gZ_8-S/view?usp=sharing> [Consulta: 20 setembre 2021]
- What Works Wellbeing. «A brief guide to measuring loneliness». [Whatworkswellbeing.org](http://whatworkswellbeing.org), 2019. <<https://whatworkswellbeing.org/resources/brief-guide-to-measuring-loneliness/>> [Consulta: 4 octubre 2021]
- YANGUAS, J. [et al.]. «El reto de la soledad en la vejez». *Zerbitzuan*, núm. 66 (2018). <http://www.zerbitzuan.net/documentos/zerbitzuan/Reto_soledad_vejez.pdf> [Consulta: 4 octubre 2021]
- YANGUAS, J. «La soledad en las personas mayores: prevalencia, características y estrategias de afrontamiento, 2020». <<https://fundacionlacaixa.org/documents/10280/1477443/soledad-personas-mayores.pdf>> [Consulta: 21 desembre 2021]

Per a més informació sobre el programa Nexes:

Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat

s.depivulnerabilitat@diba.cat

<https://www.diba.cat/web/benestar/nexes>

Per a més informació sobre l'avaluació del programa Nexes:

Servei de Planificació i Avaluació

Àrea de Presidència

s.planif.avaluacio@diba.cat

<https://transparencia.diba.cat/ca/avaluacions-de-politiques-publicues>